

Bruksela, 30 sierpnia 2023 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2021/0104(COD)

12481/23
ADD 2

DRS 44
EF 262
ECOFIN 838
SUSTDEV 114
COMPET 823
DELECT 122

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	21 sierpnia 2023 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	C(2023) 5303 final - ANNEX 2
Dotyczy:	ZAŁĄCZNIK do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) .../... uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w odniesieniu do standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument C(2023) 5303 final - ANNEX 2.

Załącznik: C(2023) 5303 final - ANNEX 2

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 31.7.2023 r.
C(2023) 5303 final

ANNEX 2

ZAŁĄCZNIK

do

rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) .../...

**uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w odniesieniu
do standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju**

ZAŁĄCZNIK II SKRÓTY I GLOSARIUSZ TERMINÓW

W niniejszym załączniku przedstawiono wszystkie skróty użyte w ESRS (tabela 1) oraz wszystkie terminy zdefiniowane w ESRS (tabela 2).

Tabela 1 – Skróty

AMS	Zautomatyzowane systemy pomiarowe
AQI	Wskaźniki jakości powietrza
WS	Wymogi dotyczące stosowania
AWS	Alliance for Water Stewardship
BAT	Najlepsza dostępna technika
BAT-AEL	poziom emisji powiązany z najlepszą dostępną techniką
BAT-AEPL	Poziom efektywności środowiskowej powiązany z najlepszą dostępną techniką
Dokumenty BREF	Dokumenty referencyjne dotyczące najlepszych dostępnych technik
Btu	Brytyjska jednostka ciepła
CapEx	Nakłady inwestycyjne
CBD	Konwencja o różnorodności biologicznej
CDDA	Baza danych na temat wyznaczonych obszarów
CEN	Europejski Komitet Normalizacyjny
CENELEC	Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki
CH ₄	Metan
CICES	Zestandaryzowana międzynarodowa klasyfikacja usług ekosystemowych
CO ₂	dwutlenek węgla
CRR	Rozporządzenie (UE) 575/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady ¹ (rozporządzenie w sprawie wymogów kapitałowych)
DEGURBA	Stopień urbanizacji
WUI BP-1	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Ogólna podstawa sporządzenia oświadczeń dotyczących zrównoważonego rozwoju
WUI BP-2	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Ujawnianie informacji w odniesieniu do szczególnych okoliczności
WUI GOV-1	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Rola organów administrujących, zarządzających lub nadzorczych
WUI GOV-2	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Informacje przekazywane organom administrującym, zarządzającym lub nadzorczym jednostki oraz podejmowane przez nie kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem
WUI GOV-3	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Uwzględnianie wyników związanych ze zrównoważonym rozwojem w systemach zachęt
WUI GOV-4	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Oświadczenie dotyczące należytej staranności w zakresie zrównoważonego rozwoju
WUI GOV-5	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Zarządzanie ryzykiem i kontrole wewnętrzne nad sprawozdawczością w zakresie zrównoważonego rozwoju
WUI SBM-1	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Pozycja rynkowa, strategia, model biznesowy lub modele biznesowe i łańcuch wartości
WUI SBM-2	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Interesy i opinie

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

	zainteresowanych stron
WUI SBM-3	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Istotne oddziaływanie, istotne ryzyko i istotne możliwości oraz ich wzajemne związki ze strategią i z modelem biznesowym (modelami biznesowymi)
WUI IRO-1	Wymóg dotyczący ujawniania informacji – Opis procesów służących do identyfikacji i oceny istotnego oddziaływania, istotnego ryzyka oraz istotnych możliwości
WUI IRO-2	Wymogi dotyczące ujawniania informacji w ramach ESRS objęte oświadczeniami jednostki dotyczącymi zrównoważonego rozwoju
DNSH	Zasada „nie czyń poważnych szkód”
WUI	Wymogi dotyczące ujawniania informacji
EUNB	Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
KE	Komisja Europejska
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
EFRAG	Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej
EFRAG SRB	Rada ds. Zrównoważonego Rozwoju w ramach Europejskiej Grupy Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
EMAS	System ekzarządzania i audytu
EPC	Świadectwo charakterystyki energetycznej
E-PRTR	Europejski Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń
EUN	Europejskie Urzędy Nadzoru
ESMA	Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
ESRS	Europejskie standardy sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju
ESRS 1	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju 1 – Wymogi ogólne
ESRS 2	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju 2 – Ogólne ujawnianie informacji
ESRS E1	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju E1 – Zmiana klimatu
ESRS E2	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju E2 – Zanieczyszczenie
ESRS E3	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju E3 – Woda i zasoby morskie
ESRS E4	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju E4 – Różnorodność biologiczna i ekosystemy
ESRS E5	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju E5 – Wykorzystanie zasobów oraz gospodarka o obiegu zamkniętym
ESRS G1	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju G1 – Prowadzenie działalności gospodarczej
ESRS S1	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju S1 – Właśni pracownicy
ESRS S2	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju S2 – Pracownicy w łańcuchu wartości
ESRS S3	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju S3 – Dotknięte społeczności
ESRS S4	Europejski standard sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju S4 – Konsumenci i użytkownicy końcowi
UE	Unia Europejska
EU ETS	Unijny system handlu uprawnieniami do emisji
EWC	Europejska rada zakładowa

FPIC	Wcześniejsza, dobrowolna i świadoma zgoda
EPC	Ekwiwalent pełnego czasu pracy
GAAP	Ogólnie przyjęte zasady rachunkowości
GHG	Gaz cieplarniany
GJ	Gigadzule
GRI	Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza
GWP	Współczynnik globalnego ocieplenia
HFC	Wodorofluorowęglowodory
IED	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE ² (dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych)
MKF	Międzynarodowa Korporacja Finansowa
MSSF	Międzynarodowe standardy sprawozdawczości finansowej
MOP	Międzynarodowa Organizacja Pracy
IPBES	Międzypaństwowa Platforma Naukowo-Polityczna w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów
IPCC	Międzypaństwowy Zespół ds. Zmian Klimatu
ISEAL	Międzynarodowy Sojusz na rzecz Społecznej i Ekologicznej Akredytacji i Etykietowania
ISO	Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna
ISSB	Międzynarodowa Rada ds. Standardów w zakresie Zrównoważoności
ITS	Wykonawcze standardy techniczne
IUCN	Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody
KBA	Obszary o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności
Kg	Kilogram
lb	Funty
LEAP	Zlokalizowanie, ewaluacja, ocena, przygotowanie
LGBTQI	Lesbijki, geje, osoby biseksualne, transpłciowe, interseksualne i <i>queer</i>
MDR	Minimalny obowiązek informacyjny
MWh	Megawatogodziny
N ₂ O	Podtlenek azotu
NACE	Statystyczna klasyfikacja działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej
NF ₃	Trójfluorek azotu
NGO	Organizacje pozarządowe
NH ₃	Amoniak
NO _x	Tlenki azotu
NUTS	Wspólna klasyfikacja jednostek terytorialnych do celów statystycznych
O ₃	Ozon
SZWO	Substancje zubożające warstwę ozonową
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OECD	model One Earth Climate Model
OpEX	Wydatki operacyjne
PBTS	Substancje trwałe, wykazujące zdolność do bioakumulacji i toksyczne

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

PCAF	Partnership for Carbon Accounting Financial
PCF	Perfluorowęglowodory
PM	Cząstki stałe
PMT	Substancje trwałe, mobilne i toksyczne
TZO	Trwałe zanieczyszczenie organiczne
REACH	rejestracja, ocena, udzielanie zezwoleń i stosowane ograniczenia w zakresie chemikaliów
SBTi	Inicjatywa Science Based Targets Initiative
SBTN	Sieć Science Based Targets Network
SCE	Societas Cooperative Europaea
SDA	Metoda Sectoral Decarbonisation Approach
SDG	Cele zrównoważonego rozwoju
SDPI	Wskaźnik skuteczności działania w zakresie zrównoważonego rozwoju
SE	Spółka europejska
SEEA	System rachunków ekonomicznych środowiska
SEEA EA	System rachunków ekonomicznych środowiska – rachunkowość ekosystemowa
SFDR	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 ³ (rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych)
SO _x	Tlenki siarki
SVHC	Substancja wzbudzająca szczególnie duże obawy
TCFD	Grupa Zadaniowa ds. Ujawniania Informacji Finansowych Związanych z Klimatem
TNFD	Grupa zadaniowa Taskforce on Nature-related Financial Disclosures
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
UNEP	Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska
UNESCO	Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury
vPvBs	Substancje bardzo trwałe i wykazujące bardzo dużą zdolność do biokumulacji
vPvMs	Substancje bardzo trwałe i bardzo mobilne
WDPA	Ogólnoswiatowa Baza Danych o Obszarach Chronionych
WRI	Światowy Instytut Zasobów
WWF	Światowy Fundusz na rzecz Przyrody

Tabela 2 – terminy zdefiniowane w ESRS

W niniejszej tabeli podano definicje terminów źródłowych stosowanych przy przygotowywaniu oświadczeń dotyczące zrównoważonego rozwoju zgodnie z ESRS.

Definicje terminów	Definicja
Działania	Działania odnoszą się do: i. działań i planów działania (w tym planów przejścia) podjętych w celu zapewnienia, aby jednostka osiągała wyznaczone cele , i

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (Dz.U. L 317 z 9.12.2019, s. 1).

	za pomocą których jednostka zamierza odpowiadać na istotne oddziaływanie, istotne ryzyko oraz istotne możliwości; oraz ii. decyzji dotyczących wspierania tych działań i planów działania w drodze wykorzystywania zasobów finansowych, ludzkich lub technologicznych.
Podmiot łańcucha wartości	Osoby fizyczne lub podmioty na wyższym lub niższym szczeblu łańcucha wartości . Uważa się, że podmiot znajduje się na niższym szczeblu łańcucha wartości od jednostki (np. dystrybutorzy, klienci), gdy otrzymuje produkty lub usługi od jednostki; uważa się, że podmiot znajduje się na wyższym szczeblu od jednostki (np. dostawcy), jeżeli dostarcza on produkty lub świadczy usługi, które są wykorzystywane do produkcji własnych produktów lub rozwoju własnych usług jednostki.
Adekwatna płaca	Płaca , która zapewnia zaspokojenie potrzeb pracownika i jego rodziny w świetle krajowych warunków ekonomicznych i społecznych.
Organy administrujące, zarządzające lub nadzorcze	Organy zarządzające dysponujące najszerszymi uprawnieniami w zakresie podejmowania decyzji w jednostce, uwzględniając jej komitety. Jeżeli w strukturze zarządzania nie ma żadnych członków organu administrującego, zarządzającego ani nadzorczego jednostki, należy uwzględnić jej dyrektora generalnego oraz zastępcę dyrektora generalnego, o ile takie stanowisko istnieje. W niektórych jurysdykcjach systemy zarządzania składają się z dwóch poziomów, co skutkuje rozdzieleniem funkcji nadzorczych od funkcji zarządczych. W takich przypadkach definicja terminu „ organy administrujące, zarządzające lub nadzorcze ” obejmuje obydwa te poziomy.
Dotknięte społeczności	Ludzie lub grupy żyjące lub pracujące na tym samym obszarze, na które wpływa lub może wpływać jednostka sprawozdająca w ramach prowadzonych operacji lub w ramach wszystkich poziomów swojego łańcucha wartości . Dotknięte społeczności mogą żyć zarówno na obszarach przylegających do miejsc, w których jednostka prowadzi działalność (społeczności lokalne), jak i w większej odległości. Dotknięte społeczności obejmują ludy rdzenne , na które może być wywierany rzeczywisty i potencjalny wpływ.
Roczne łączne wynagrodzenie	Roczne łączne wynagrodzenie własnych pracowników obejmuje wynagrodzenie, premię, opcje na akcje, opcje na udziały, wynagrodzenie o charakterze nieudziałowym w ramach planu motywacyjnego, zmianę wysokości emerytury oraz zarobki z tytułu niekwalifikowanego odroczonego wynagrodzenia wypłacane w ciągu roku.
Antycypowane skutki finansowe	Skutki finansowe , które nie spełniają kryteriów ujmowania w pozycjach sprawozdania

	finansowego w okresie sprawozdawczym ani nie są uwzględnione w bieżących skutkach finansowych .
Obszar narażony na ryzyko związane z wodą	Zlewnia, której szereg aspektów fizycznych związanych z wodą: i. sprawia, że stan co najmniej jednej części wód jest mniej niż dobry lub pogarsza się (zgodnie z definicją w dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁴), co wskazuje na istotne problemy w zakresie dostępności, jakości, ilości wody (uwzględniając znaczny deficyt wody); lub ii. prowadzi do problemów w zakresie przystępności wody, kwestii regulacyjnych lub kwestii związanych z reputacją (z uwzględnieniem wspólnego korzystania z wody wraz ze społecznościami oraz przystępności cenowej wody) w odniesieniu do własnych zakładów oraz zakładów głównych dostawców.
Obszar o znacznym deficycie wody	Regiony, na których odsetek łącznej ilości pobranej wody jest wysoki (40–80 %) lub bardzo wysoki (ponad 80 %) według narzędzia Światowego Instytutu Zasobów o nazwie Aqueduct Water Risk Atlas. Zob. również: niedobór wody .
Materiały dodatkowe do produkcji	Materiały, które są potrzebne do procesu produkcji, ale nie są częścią produktu końcowego, np. smary do maszyn produkcyjnych.
Wnioski dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT)	Dokument zawierający elementy dokumentu referencyjnego BAT i formułujący wnioski dotyczące najlepszych dostępnych technik , ich opisu, informacji służącej ocenie ich przydatności, poziomów emisji powiązanych z najlepszymi dostępnymi technikami , poziomów efektywności środowiskowej powiązanych z najlepszymi dostępnymi technikami , minimalnej zawartości systemu zarządzania środowiskowego, w tym wartości odniesienia powiązanych z najlepszymi dostępnymi technikami , powiązanego monitoringu, powiązanych poziomów zużycia oraz, w stosownych przypadkach, odpowiednich środków remediacji terenu ⁵ .
Poziom emisji powiązany z najlepszą dostępną techniką (BAT-AEL)	Różne poziomy emisji uzyskiwane w normalnych warunkach eksploatacji z wykorzystaniem najlepszej dostępnej techniki lub kombinacji najlepszych dostępnych technik , które opisano we wnioskach dotyczących BAT , wyrażone jako średnia w danym okresie w określonych warunkach odniesienia, tj. poziom emisji , który jest powiązany z BAT .

⁴ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

⁵ Dyrektywa 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (IED).

Poziom efektywności środowiskowej powiązany z najlepszą dostępną techniką (BAT-AEPL)	Różne poziomy emisji uzyskiwane w normalnych warunkach eksploatacji z wykorzystaniem najlepszych BAT lub kombinacji BAT ⁶ .
Najlepsze dostępne techniki (BAT) ⁷	Najbardziej efektywny i zaawansowany etap rozwoju i metod prowadzenia danej działalności, który wskazuje możliwe wykorzystanie poszczególnych technik jako podstawy przy ustalaniu dopuszczalnych wielkości emisji i innych warunków pozwolenia mających na celu zapobieganie powstawaniu, a jeżeli nie jest to możliwe, ograniczenie emisji i oddziaływania na środowisko jako całość: i. „techniki” obejmują zarówno stosowane technologie, jak i sposób, w jaki dana instalacja jest projektowana, budowana i utrzymywana, eksploatowana i wycofywana z eksploatacji; ii. „dostępne techniki” oznaczają techniki o takim stopniu rozwoju, który pozwala na ich wdrożenie w danym sektorze przemysłu, zgodnie z istniejącymi warunkami ekonomicznymi i technicznymi, z uwzględnieniem kosztów i korzyści, nawet jeżeli techniki te nie są wykorzystywane lub nie zostały opracowane w danym państwie członkowskim, o ile są one dostępne dla operatora; oraz iii. „najlepsze” oznacza najbardziej efektywne w osiąganiu wysokiego ogólnego poziomu ochrony środowiska jako całości.
Utrata bioróżnorodności	Zmniejszenie jakiegokolwiek aspektu różnorodności biologicznej (tj. różnorodności na poziomie genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym), którego utrata na danym obszarze następuje w związku ze śmiercią (w tym wyginieciem), zniszczeniem lub ręcznym usunięciem; może odnosić się do zjawisk na różnym poziomie, od całkowitego wyginiecia do wyginiecia określonych populacji, powodujących zmniejszenie całkowitej różnorodności na tym samym poziomie.
Bioróżnorodność lub różnorodność biologiczna	Zróżnicowanie organizmów żywych dowolnego pochodzenia, w tym z ekosystemów lądowych, morskich i innych ekosystemów wodnych oraz zespołów ekologicznych, do których należą. Obejmuje to zmienność atrybutów genetycznych, fenotypowych, filogenetycznych i funkcjonalnych, jak również zmiany w zakresie liczebności i rozmieszczenia w czasie i przestrzeni w obrębie jednego gatunku lub wśród różnych gatunków, biocenoz bądź ekosystemów .

⁶ Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 10 lutego 2012 r. ustanawiająca zasady odnośnie do wskazówek dotyczących gromadzenia danych i opracowywania dokumentów referencyjnych BAT, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (Dz.U. L 63 z 2.3.2012, s. 1).

⁷ Art. 3 pkt 10 dyrektywy 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (IED).

Obszar wrażliwy pod względem bioróżnorodności	Sieć obszarów chronionych Natura 2000, obiekty światowego dziedzictwa UNESCO i obszary o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności , a także inne obszary chronione , o których mowa w dodatku D do załącznika II do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139 ⁸ .
Integralność biosfery lub integralność ekologiczna	Zdolność ekosystemu do wspierania i utrzymywania procesów ekologicznych i różnorodności organizmów.
Niebieska gospodarka	Niebieska gospodarka obejmuje wszystkie branże i sektory związane z oceanami, morzami i obszarami przybrzeżnymi, niezależnie od tego, czy są one zlokalizowane w środowisku morskim (np. transport morski, rybołówstwo, produkcja energii) czy na lądzie (np. porty, stocznie, akwakultura i produkcja alg na lądzie, turystyka przybrzeżna).
BREF lub unijne dokumenty referencyjne dotyczące najlepszych dostępnych technik	Dokument będący wynikiem wymiany informacji zorganizowanej zgodnie z art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE ⁹ w sprawie emisji przemysłowych, sporządzony dla określonych rodzajów działalności i opisujący zwłaszcza stosowane techniki, aktualne poziomy emisji i zużycia, techniki uwzględniane przy okazji ustalania najlepszych dostępnych technik , a także wnioski dotyczące BAT oraz wszelkie nowe techniki ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wymienionych w załączniku III do dyrektywy 2010/75/UE.
Przekupstwo	Nieuczciwe nakłanianie danej osoby do działania na naszą korzyść w drodze przekazania jej prezentu w postaci pieniężnej lub innej zachęty.
Model biznesowy	Przyjęty przez jednostkę system przekształcania nakładów w wyniki i rezultaty w ramach prowadzonej działalności służący realizacji celów strategicznych jednostki i tworzeniu wartości w krótko-, średnio- i długoterminowej perspektywie czasowej. W ESRS użyto terminu „ model biznesowy ” w liczbie pojedynczej, chociaż uznaje się, że jednostki mogą mieć więcej niż jeden model biznesowy.
Relacje biznesowe	Relacje, jakie jednostka utrzymuje z partnerami biznesowymi, podmiotami w jej łańcuchu wartości oraz wszelkimi innymi podmiotami niepaństwowymi lub państwowymi bezpośrednio związanymi z jej działalnością biznesową, produktami lub usługami. Relacje biznesowe nie ograniczają się do bezpośrednich stosunków umownych. Obejmują one pośrednie

⁸ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 poprzez ustanowienie technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w przystosowanie się do zmiany klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych (Dz.U. L 442 z 9.12.2021, s. 1).

⁹Dyrektywa 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (IED).

	relacje biznesowe w łańcuchu wartości jednostki poza pierwszym szczeblem oraz udziały w spółkach joint venture lub inwestycjach.
Produkt uboczny	Substancja lub przedmiot powstające w wyniku procesu produkcji, którego podstawowym celem nie jest produkowanie tej substancji lub tego przedmiotu, nie są uznawane za odpady, ale za produkt uboczny, jeżeli spełnione są następujące warunki: i. dalsze wykorzystywanie danej substancji lub tego przedmiotu jest pewne; ii. dana substancja lub przedmiot mogą być wykorzystywane bezpośrednio bez jakiegokolwiek dalszego przetwarzania innego niż normalna praktyka przemysłowa; iii. dana substancja lub przedmiot są produkowane jako integralna część procesu produkcyjnego; oraz iv. dalsze wykorzystywanie jest zgodne z prawem, tzn. dana substancja lub przedmiot spełniają wszelkie istotne wymagania dla określonego zastosowania w zakresie produktu, ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego, i nie doprowadzi do ogólnych niekorzystnych oddziaływań na środowisko lub zdrowie ludzkie.
Jednostka emisji dwutlenku węgla	Instrument zamienny lub zbywalny odpowiadający redukcji lub usunięciu emisji jednej tony metrycznej ekwiwalentu CO ₂ , emitowany i weryfikowany zgodnie z uznanymi normami jakości.
Ekwiwalent dwutlenku węgla	Uniwersalna jednostka miary służąca do wskazania współczynnika globalnego ocieplenia (GWP) każdego gazu cieplarnianego, wyrażona w kategoriach GWP jednej jednostki dwutlenku węgla. Jest on stosowany do oceny uwalniania (lub uniknięcia uwolnienia) różnych gazów cieplarnianych według wspólnej podstawy.
Praca dzieci	Praca, która pozbawia dzieci ich dzieciństwa, potencjału i godności oraz która szkodzi ich rozwojowi fizycznemu i umysłowemu. Odnosi się do pracy, która: i. jest psychicznie, fizycznie, społecznie lub moralnie niebezpieczna i szkodliwa dla dzieci; lub ii. koliduje z nauką szkolną, pozbawiając dzieci możliwości uczęszczania do szkoły, zmuszając je do przedwczesnego opuszczenia szkoły lub wymagając od nich próby połączenia uczęszczania do szkoły z nadmiernie długą i ciężką pracą. Zgodnie z definicją dziecko to osoba w wieku poniżej 18 lat. To, czy „pracę” można uznać za „pracę dzieci”, zależy od wieku dziecka, rodzaju i czasu wykonywanej pracy oraz warunków wykonywania pracy. Odpowiedź na to pytanie jest różna w przypadku

	poszczególnych państw oraz sektorów w danym państwie. Najniższy wiek dopuszczenia do zatrudnienia nie powinien być niższy niż minimalny wiek, w którym ustaje obowiązek szkolny, a w każdym wypadku nie niższy niż 15 lat według Konwencji nr 138 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej najniższego wieku dopuszczenia do zatrudnienia. Wyjątki mogą wystąpić w niektórych państwach, w których gospodarki i placówki edukacyjne nie są wystarczająco rozwinięte i obowiązuje minimalny wiek 14 lat. Te państwa, w których występują wyjątki, zostały określone przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP) w odpowiedzi na specjalny wniosek danego państwa i po konsultacji z organizacjami reprezentującymi pracodawców i pracowników. W ustawodawstwie krajowym można zezwolić na zatrudnienie przy łżejszych pracach osób w wieku od 13 do 15 lat, z zastrzeżeniem, że nie będą one narażone na zagrożenie zdrowia lub ich rozwoju, a prace te nie przeszkadzają w obowiązkach szkolnych tych osób ani w ich udziale w programach szkoleniowych lub szkolenia zawodowego. Najniższy wiek dopuszczenia do wszelkiego rodzaju zatrudnienia lub pracy, które ze względu na swój charakter lub warunki, w jakich są wykonywane, mogą zagrozić zdrowiu, bezpieczeństwu lub moralności osób młodych, nie może być niższy niż 18 lat.
Gospodarka o obiegu zamkniętym	System gospodarczy, w którym możliwie jak najdłużej utrzymuje się wartości produktów, materiałów i innych zasobów w gospodarce, zwiększa ich wydajne wykorzystywanie w produkcji i konsumpcji i tym samym ogranicza oddziaływanie na środowisko wynikające z ich wykorzystywania, a także minimalizuje się powstawanie odpadów i uwalnianie substancji niebezpiecznych na wszystkich etapach ich cyklu życia, w tym poprzez stosowanie hierarchii postępowania z odpadami.
Zasady gospodarki o obiegu zamkniętym	Europejskie zasady gospodarki o obiegu zamkniętym to: - użyteczność; - możliwość ponownego użycia; - możliwość naprawy; - możliwość demontażu; - regeneracja lub odnowienie; recykling; - recykulacja w cyklu biologicznym; - inne potencjalne optymalizacje w zakresie wykorzystania produktów i materiałów.
Wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów	Recykulacja materiałów, komponentów i produktów w praktyce po pierwszym użyciu z zastosowaniem następujących strategii (w kolejności preferencji): - konserwacja/długotrwałe użytkowanie; ponowne użycie/redystrybucja;

	iii. odnowienie/regeneracja; iv. recykling, kompostowanie lub rozkład beztlenowy. Wskaźnik wykorzystania zdefiniowany jest jako stosunek powtórnego wykorzystania materiałów do całkowitego wykorzystania materiałów.
Informacje niejawne	Informacje niejawne UE zdefiniowane w decyzji Rady 2013/488/UE ¹⁰ w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE lub objęte klauzulą tajności przez jedno z państw członkowskich i oznaczone jako takie zgodnie z dodatkiem B do tej decyzji Rady.
Przystosowanie się do zmiany klimatu	Proces przystosowywania się do rzeczywistych i oczekiwanych zmian klimatu i ich skutków .
Łagodzenie zmiany klimatu	Proces polegający na redukcji emisji gazów cieplarnianych i utrzymaniu wzrostu średniej temperatury na świecie do 1,5°C powyżej poziomów sprzed epoki przemysłowej zgodnie z porozumieniem paryskim.
Odporność na zmianę klimatu	Zdolność jednostki do przystosowania się do zmiany klimatu oraz do rozwoju sytuacji lub niepewności związanych ze zmianą klimatu. Odporność na zmianę klimatu obejmuje zdolność do zarządzania zakresu 1 związanego z klimatem i korzyściami wynikającymi z możliwości związanych z klimatem, w tym zdolność do reagowania na ryzyko przejścia i ryzyko fizyczne oraz przystosowania się do nich. Odporność jednostki na zmianę klimatu obejmuje zarówno jej odporność strategiczną, jak i odporność operacyjną na zmiany związane z klimatem, rozwój sytuacji lub niepewność związane ze zmianą klimatu.
Możliwości związane z klimatem	Potencjalne pozytywne skutki dla jednostki wynikające ze zmiany klimatu. Działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej mogą stwarzać możliwości dla jednostek. Możliwości związane z klimatem będą różnić się w zależności od regionu, rynku i sektora, w którym jednostka prowadzi działalność.
Ryzyko fizyczne związane z klimatem (ryzyko fizyczne wynikające ze zmiany klimatu)	Ryzyko wynikające ze zmiany klimatu, które może być wywołane zdarzeniami (gwałtowne) lub długoterminowymi zmianami (długotrwałe) wzorców klimatycznych. Poważne ryzyko fizyczne wynika z określonych zagrożeń, w szczególności zdarzeń związanych z pogodą, takich jak burze, powodzie, pożary lub fale upałów. Długotrwałe ryzyko fizyczne wynika z długookresowych zmian klimatu, takich jak zmiany temperatury, i ich wpływu na podnoszący się poziom mórz, ograniczoną dostępność wody, utratę bioróżnorodności oraz zmiany w zakresie produktywności gruntów

¹⁰ 2013/488/UE: Decyzja Rady z dnia 23 września 2013 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych (Dz.U. L 274 z 15.10.2013, s. 1).

	i <i>gleby</i> .
Ryzyko przejścia związane ze zmianą klimatu	Ryzyko wynikające z przejścia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu. Zazwyczaj zalicza się do niego ryzyko polityczne, ryzyko prawne, ryzyko technologiczne, ryzyko rynkowe oraz ryzyko utraty reputacji .
Rokowania zbiorowe	Wszelkie rokowania, które odbywają się między pracodawcą, grupą pracodawców lub co najmniej jedną organizacją pracodawców, z jednej strony, a co najmniej jednym związkiem zawodowym lub, w przypadku ich braku, przedstawicielami pracowników należycie wybranymi i upoważnionymi przez nich zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, z drugiej strony, w celu: i. określenia warunków pracy i zatrudnienia; lub ii. uregulowania stosunków między pracodawcami a pracownikami; lub w celu uregulowania stosunków między pracodawcami lub ich organizacjami a organizacją lub organizacjami pracowników.
Potwierdzony incydent (pracy dzieci, pracy przymusowej lub handlu ludźmi)	Incydent pracy dzieci, pracy przymusowej lub handlu ludźmi, który uznano za uzasadniony. Potwierdzone przypadki nie obejmują incydentów pracy dzieci, pracy przymusowej lub handlu ludźmi, które nadal są przedmiotem dochodzenia w okresie sprawozdawczym.
Potwierdzony incydent korupcji lub przekupstwa	Incydent korupcji lub przekupstwa uznany za udowodniony. Potwierdzone incydenty korupcji nie obejmują incydentów korupcji , które nadal są przedmiotem dochodzenia na zakończenie okresu sprawozdawczego. Uznania ewentualnych przypadków niezgodności za udowodnione może dokonać pracownik jednostki ds. zgodności z przepisami, osoba pełniąca podobną funkcję albo podobny organ. Stwierdzenie charakteru udowodnionego przez sąd nie jest wymagane.
Konsumenci	Osoby fizyczne, które nabywają, konsumują lub wykorzystują towary i usługi do użytku osobistego – dla siebie samych albo dla innych osób – a nie w celu odsprzedaży, w celach komercyjnych lub handlowych, gospodarczych, rzemieślniczych lub związanych z wykonywaniem wolnego zawodu.
Kultura korporacyjna	Kultura korporacyjna wyraża cele w formie wartości i przekonań. Służy wyznaczaniu kierunku działań jednostki w drodze wspólnych założeń i norm grupowych, takich jak wartości lub deklaracje misji lub kodeks postępowania.
Korupcja	Nadużywanie powierzonej władzy w celu uzyskania prywatnej korzyści, które może być inicjowane przez osoby fizyczne lub organizacje. Obejmuje praktyki takie jak drobne gratyfikacje, oszustwa, wymuszenie, zmowa i pranie pieniędzy. Dotyczy także oferowania lub otrzymywania jakichkolwiek prezentów,

	pożyczek, opłat, nagród lub innych korzyści na rzecz lub od jakiejkolwiek osoby jako zachęty do dopuszczenia się czynności nieuczciwej, nielegalnej lub stanowiącej naruszenie zaufania w zakresie prowadzenia przez jednostkę działalności. Może to dotyczyć świadczeń pieniężnych lub rzeczowych, takich jak bezpłatne towary, prezenty i urlopy lub specjalnych usług osobistych świadczonych z zamiarem osiągnięcia nienależnej korzyści lub takich, które mogą prowadzić do nacisku moralnego w celu uzyskania takiej korzyści.
Wiarygodni przedstawiciele	Osoby posiadające wystarczająco duże doświadczenie we współpracy z zainteresowanymi stronami , na które jednostka wywiera wpływ, pochodzące z danego regionu lub będące osobami o określonym kontekście (na przykład kobiety pracujące w gospodarstwach rolnych, ludzy rdzenne lub pracownicy migrujący), które mogą pomóc w skutecznym przekazaniu potencjalnych obaw tych zainteresowanych stron. W praktyce termin ten może obejmować osoby reprezentujące organizacje pozarządowe zajmujące się rozwojem i prawami człowieka, międzynarodowe związki zawodowe i lokalne społeczeństwo obywatelskie, w tym organizacje wyznaniowe.
Krótkoterminowe skutki finansowe	Skutki finansowe dla bieżącego okresu sprawozdawczego, które są ujęte w podstawowym sprawozdaniu finansowym.
Dźwignie dekarbonizacji	Zagregowane rodzaje działań na rzecz łagodzenia zmiany klimatu, takie jak efektywność energetyczna, elektryfikacja, przestawienie się na inne rodzaje paliwa, wykorzystywanie energii odnawialnej , zmiana produktów oraz dekarbonizacja w łańcuchu dostaw, które są zgodne z konkretnymi działaniami jednostki.
Wylesianie	Czasowe lub stałe przekształcanie terenów leśnych w inne tereny w wyniku działalności człowieka ¹¹ .
Degradacja lub zdegradowany ekosystem	Długotrwałe oddziaływanie działalności człowieka powodujący utratę bioróżnorodności oraz zakłócenie struktury, składu i funkcjonalności ekosystemu .
Zależności	Sytuacja, w której jednostka jest zależna w swoich procesach biznesowych od zasobów naturalnych, ludzkich lub społecznych.
Osad w wodzie i glebie	Ilość substancji , która nagromadziła się w środowisku, zarówno w wodzie, jak

¹¹ Pkt 21 załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1288 z dnia 6 kwietnia 2022 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 w zakresie regulacyjnych standardów technicznych określających szczegóły dotyczące treści i sposobu prezentacji informacji w odniesieniu do zasady „nie czyń poważnych szkód”, określających treść, metody i sposób prezentacji informacji w odniesieniu do wskaźników zrównoważonego rozwoju i niekorzystnych skutków dla zrównoważonego rozwoju, a także określających treść i sposób prezentacji informacji w odniesieniu do promowania aspektów środowiskowych lub społecznych i celów dotyczących zrównoważonych inwestycji w dokumentach udostępnianych przed zawarciem umowy, na stronach internetowych i w sprawozdaniach okresowych (Dz.U. L 196 z 25.7.2022, s. 1).

	i w glebie , w wyniku regularnych działań lub w wyniku incydentów lub trwałego składowania przez jednostki, niezależnie od tego, czy do tego nagromadzenia dochodzi w zakładzie produkcyjnym jednostki, czy poza nim.
Pustynnienie	Degradacja gruntów na suchych, półsuchych i okresowo suchych obszarach wynikająca z różnych czynników, w tym zmienności klimatu i działalności człowieka. Pustynnienie nie odnosi się do naturalnego rozszerzania się istniejących pustyń.
Zrzut	Zrzut ścieków oznacza ilość wody (w m ³) lub substancji (w kg BOD/d lub porównywalnej) dodana/wyługowana do jednolitej części wód ze źródła punkowego lub rozproszonego. Odpływ ścieków oczyszczonych (lub zrzut) oznacza oczyszczone ścieki zrzucane z zakładów przetwarzania odpadów.
Dyskryminacja	Dyskryminacja może mieć charakter bezpośredni lub pośredni. Dyskryminacja bezpośrednia ma miejsce w przypadku, gdy osoba traktowana jest mniej przychylnie w porównaniu z tym, jak są, były lub byłyby traktowane inne osoby znajdujące się w podobnej sytuacji, zaś przyczyną takiego stanu rzeczy jest konkretna właściwość tej osoby kwalifikująca się jako „zakazana przesłanka”. Dyskryminacja pośrednia ma miejsce wtedy, gdy pozornie neutralna zasada prowadzi do niekorzystnego traktowania jakiejś osoby lub grupy osób posiadających te same cechy. Konieczne jest wykazanie, że dana grupa jest defaworyzowana w porównaniu z grupą będącą komparatorem.
Podwójna istotność	Podwójna istotność ma dwa wymiary, którymi są: istotność oddziaływania oraz istotność finansowa . Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem spełnia kryterium podwójnej istotności , jeżeli jest istotna z perspektywy wpływu, perspektywy finansowej lub obu.
Trwałość wyrobu, składnika lub materiału	Zdolność wyrobu, składnika lub materiału do zachowania funkcjonalności i przydatności, gdy jest używany zgodnie z przeznaczeniem.
Próg ekologiczny	Próg, ponad którym stosunkowo niewielka zmiana warunków zewnętrznych powoduje szybką zmianę w ekosystemie . Po przekroczeniu progu ekologicznego ekosystem może nie być już w stanie powrócić do dawnego stanu dzięki właściwej mu odporności.
Zasięg ekosystemu	Wielkość waloru ekosystemu , a walor ekosystemu to ciągła przestrzeń zajmowana przez określony rodzaj ekosystemu , charakteryzująca się odrębnym zestawem komponentów biotycznych i abiotycznych oraz ich wzajemnymi interakcjami.
Odtwarzanie ekosystemów	Wszelkie celowe działania, które rozpoczynają lub przyspieszają odbudowę ekosystemu ze stanu zdegradowanego.

Usługi ekosystemowe	Wkład ekosystemów w korzyści wykorzystywane w ramach działalności gospodarczej i innej działalności człowieka, lub korzyści, jakie ludzie czerpią z ekosystemów . Zgodnie z Milenijną oceną ekosystemów usługi ekosystemowe można podzielić na wspomagające, regulacyjne, zaopatrzeniowe i kulturowe. Common International Classification of Ecosystem Services (zestandaryzowana międzynarodowa klasyfikacja usług ekosystemowych) zawiera klasyfikację rodzajów usług ekosystemowych .
Ekosystem(y)	Dynamiczne zgrupowanie roślin, zwierząt, mikroorganizmów oraz ich nieożywione środowisko wspólnie tworzące jednostkę funkcjonalną. Typologię ekosystemów przedstawiono w IUCN Global Ecosystem Typology 2.0. [Typologia ekosystemów na świecie IUCN 2.0].
Emisja	Bezpośrednie lub pośrednie uwolnienie substancji , wibracji, ciepła lub hałasu z punktowych lub rozproszonych źródeł do powietrza, wody lub gleby ¹² .
Pracownik	Osoba fizyczna, która pozostaje w stosunku pracy z jednostką zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową.
Użytkownicy końcowi	Osoby fizyczne, które docelowo korzystają lub mają docelowo korzystać z danego produktu lub usługi.
Równość szans	Równy i niedyskryminujący dostęp do możliwości kształcenia, szkolenia, zatrudnienia, rozwoju zawodowego i sprawowania władzy przez poszczególne osoby, bez stawiania ich w niekorzystnej sytuacji ze względu na kryteria, takie jak płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, narodowość, religia lub wyznanie, niepełnosprawność, wiek lub orientacja seksualna.
Równe traktowanie	Zasada równego traktowania jest ogólną zasadą prawa Unii, która zakłada, że porównywalne sytuacje lub strony znajdujące się w porównywalnych sytuacjach są traktowane w ten sam sposób. W kontekście ESRS S1 termin „ równe traktowanie ” odnosi się również do zasady niedyskryminacji, która oznacza brak dyskryminacji bezpośredniej lub pośredniej z jakiegokolwiek powodu, takiego jak płeć, rasa, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religia lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientacja seksualna.
Skutki finansowe	Skutki ryzyka i możliwości , które wpływają na sytuację finansową, wyniki finansowe i przepływy pieniężne przedsiębiorstwa

¹² Dyrektywa 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (IED).

	w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej.
Istotność finansowa	Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem jest istotna z perspektywy finansowej, jeśli generuje ryzyko lub możliwości , które wywierają wpływ (lub można słusznie oczekiwać, że wywrą wpływ) na sytuację finansową jednostki, jej wyniki finansowe, przepływy pieniężne, dostęp do finansowania lub koszt kapitału w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej.
Praca przymusowa	Wszelka praca lub usługi wymagane od jakiejś osoby pod groźbą kary i do których dana osoba nie zgłosiła się dobrowolnie. Termin ten obejmuje wszystkie sytuacje, w których osoby są w jakikolwiek sposób zmuszane do wykonywania pracy i obejmuje zarówno tradycyjne praktyki pracy „zbliżonej do niewolniczej”, jak i współczesne formy przymusu, w których dochodzi do wyzysku pracowników, co może obejmować handel ludźmi i współczesne niewolnictwo.
Paliwo kopalne	Nieodnawialne źródła energii bazujące na węglu, takie jak paliwa stałe, gaz ziemny i ropa naftowa.
Wcześniejsza, dobrowolna i świadoma zgoda	Wcześniejsza, dobrowolna i świadoma zgoda stanowi manifestację prawa ludów rdzennych do samodzielnego określania ich priorytetów politycznych, społecznych, gospodarczych i kulturowych. Określa ona trzy powiązane ze sobą, zbiorcze prawa ludów rdzennych , a mianowicie: prawo do bycia wysłuchanymi; prawo do uczestnictwa; oraz prawo do ich ziem, terytoriów i zasobów. Wcześniejsza, dobrowolna i świadoma zgoda odnosi się do ludów rdzennych i jest uznawana na podstawie prawa międzynarodowego praw człowieka, w szczególności Deklaracji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej .
Woda słodka	Wody gruntowe i powierzchniowe o średnim rocznym zasoleniu < 0,5 ‰ (tj. wartość dopuszczalna wymieniona w załączniku II do ramowej dyrektywy wodnej).
Redukcja emisji gazów cieplarnianych	Obniżenie emisji gazów cieplarnianych zakresu 1, 2, 3 lub całkowitej emisji gazów cieplarnianych przez jednostkę na koniec okresu sprawozdawczego w stosunku do emisji w roku bazowym. Redukcje emisji mogą wynikać m.in. z efektywności energetycznej, elektryfikacji, obniżenia emisyjności przez dostawców , obniżenia emisyjności koszyka energii elektrycznej, opracowania zrównoważonych produktów lub zmian w granicach sprawozdawczości lub w działalności (np. outsourcing, zmniejszenie mocy produkcyjnych), pod warunkiem że są one osiągnięte w ramach własnych operacji i w ramach wszystkich poziomów łańcucha wartości jednostki. Usuwanie i unikanie emisji

	nie jest liczone jako redukcja emisji .
Usuwanie i składowanie gazów cieplarnianych	Usuwanie (antropogeniczne) odnosi się do pochłaniania gazów cieplarnianych z atmosfery w wyniku celowej działalności człowieka. Działalność ta obejmuje wzmocnienie biologicznych antropogenicznych pochłaniaczy CO ₂ oraz stosowanie inżynierii chemicznej w celu osiągnięcia długoterminowego usuwania i składowania. Wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla (CCS) ze źródeł przemysłowych i związanych z energią, które samo w sobie nie usuwa CO ₂ z atmosfery, może usunąć CO ₂ w atmosferze, jeśli jest połączone z produkcją bioenergii (produkcja bioenergii z wychwytywaniem i składowaniem dwutlenku węgla – BECCS). Usuwanie może się wiązać z niezamierzonym uwolnieniem, które oznacza wszelkie przemieszczenia składowanego gazu cieplarnianego poza miejsce planowanego składowania, który w wyniku takiego przemieszczenia ponownie trafia do atmosfery. Na przykład, jeśli las, który został wyhodowany w celu usunięcia określonej ilości CO ₂ dotknie pożar roślinności, emisje wychwycone przez drzewa ulegną niezamierzonemu uwolnieniu.
Współczynnik globalnego ocieplenia	Wskaźnik opisujący wpływ wymuszania radiacyjnego (stopień szkodliwości dla atmosfery) jednej jednostki danego gazu cieplarnianego w stosunku do jednej jednostki CO ₂ .
Gazy cieplarniane	Gazy wymienione w części 2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2018/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady ¹³ . Obejmują one dwutlenek węgla (CO ₂), metan (CH ₄), podtlenek azotu (N ₂ O), heksafluorek siarki (SF ₆), trójfluorek azotu (NF ₃), wodorofluorowęglowodory (HFCs), perfluorowęglowodory (PFCs).
Mechanizm rozpatrywania skarg	Wszelkie zrutynizowane, państwowe lub niepaństwowe, sądowe lub pozasądowe procesy, za pomocą których zainteresowane strony mogą zgłaszać skargi i dochodzić zadośćuczynienia . Przykładami państwowych sądowych i pozasądowych mechanizmów rozpatrywania skarg są sądy, sądy pracy, krajowe instytucje praw człowieka, narodowe punkty kontaktowe ds. Wytocznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, biura rzeczników praw obywatelskich, agencje ochrony konsumentów, organy nadzoru regulacyjnego oraz rządowe biura skarg i zażaleń. Niepaństwowe mechanizmy

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

	rozpatrywania skarg obejmują mechanizmy, którymi dana jednostka zarządza samodzielnie albo wspólnie z zainteresowanymi stronami, takie jak mechanizmy rozpatrywania skarg na szczeblu operacyjnym i rokowania zbiorowe, w tym mechanizmy ustanowione w drodze rokowań zbiorowych. Obejmują one również mechanizmy zarządzane przez stowarzyszenia branżowe, organizacje międzynarodowe, organizacje społeczeństwa obywatelskiego lub grupy wielostronne. Organizacja zarządza mechanizmami rozpatrywania skarg na szczeblu operacyjnym samodzielnie albo we współpracy z innymi stronami i są one bezpośrednio dostępne dla zainteresowanych stron organizacji. Umożliwiają one wczesne i bezpośrednio zidentyfikowanie skarg i zajęcie się nimi, co zapobiega eskalacji zarówno szkód, jak i skarg. Dostarczają one również ważnych informacji zwrotnych na temat skuteczności analizy due diligence przeprowadzonej przez organizację przekazywanych przez osoby, których to bezpośrednio dotyczy. Zgodnie z wytyczną ONZ nr 31 skuteczne mechanizmy rozpatrywania skarg są zgodne z prawem, dostępne, przewidywalne, sprawiedliwe, przejrzyste, zgodne z prawami i stanowią źródło kształcenia ciągłego. Oprócz tych kryteriów skuteczne mechanizmy rozpatrywania skarg na szczeblu operacyjnym opierają się również na zaangażowaniu i dialogu. Organizacja może mieć większe trudności z oceną skuteczności mechanizmów rozpatrywania skarg, w których uczestniczy, w porównaniu z tymi, które sama ustanowiła.
Wody gruntowe	Wszystkie wody znajdujące się pod powierzchnią ziemi w strefie saturacji oraz w bezpośredniej styczności z gruntem lub podglebiem ¹⁴ .
Siedlisko	Miejsce lub rodzaj lokalizacji , gdzie organizm lub populacja występuje w sposób naturalny. Termin używany również jako określenie atrybutów środowiskowych wymaganych przez dany gatunek lub jego niszy ekologicznej.
Rozdrobnienie siedlisk	Ogólny termin opisujący zespół procesów, w wyniku których utrata siedlisk powoduje podział ciągłych siedlisk na większą liczbę mniejszych płatów o mniejszej łącznej powierzchni i odizolowanych od siebie matrycą niepodobnych siedlisk . Rozdrobnienie siedlisk może następować na skutek procesów naturalnych (np. pożary lasów i obszarów trawiastych, powodzie) oraz działalności człowieka (leśnictwo, rolnictwo, urbanizacja).

¹⁴ Art. 2 pkt 20 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

Molestowanie	Sytuacja, w której ma miejsce niepożądane zachowanie związane z zakazaną przesłanką dyskryminacji (przykładowo związaną z płcią na podstawie dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ¹⁵ lub religią lub przekonaniami, niepełnosprawnością, wiekiem lub orientacją seksualną na podstawie dyrektywy Rady 2000/78/WE ¹⁶), którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby, w szczególności przy stwarzaniu atmosfery zastraszenia, wrogości, poniżenia, upokorzenia lub obrazy”
Odpady niebezpieczne	Odpady wykazujące co najmniej jedną spośród właściwości niebezpiecznych wymienionych w załączniku III do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE ¹⁷ w sprawie odpadów .
Sektory o znacznym oddziaływaniu na klimat	Sektory wymienione w sekcjach A–H i L załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ¹⁸ (zgodnie z definicją w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2022/1288 ¹⁹).
Oddziaływanie	Wpływ, jaki jednostka ma lub mogłaby mieć na środowisko i ludzi, w tym wpływ na ich prawa człowieka, związany z jej własnymi operacjami i z wszystkimi poziomami łańcucha wartości , w tym za pośrednictwem jej produktów i usług, a także za pośrednictwem jej relacji biznesowych . Oddziaływanie może być faktyczne lub potencjalne, negatywne lub pozytywne, a także być zamierzone lub niezamierzone oraz odwracalne lub nieodwracalne. Może ono rozciągać się w krótko-, średnio- lub długoterminowej perspektywie czasowej. Oddziaływanie oznacza wkład jednostki – negatywny lub pozytywny – w zrównoważony rozwój.
Czynniki oddziaływania	Wszystkie czynniki powodujące zmiany w naturze, zasobach antropogenicznych, wkładzie natury na rzecz człowieka i dobrej jakości życia. Bezpośrednie czynniki powodujące zmianę mogą być zarówno naturalne, jak i antropogeniczne. Mają bezpośredni wpływ fizyczny (mechaniczny, chemiczny, hałas, światło itp.) i behawioralny na

¹⁵ Dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 23).

¹⁶ Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16).

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

¹⁸ Rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz.U. L 393 z 30.12.2006, s. 1).

¹⁹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1288 z dnia 6 kwietnia 2022 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 w zakresie regulacyjnych standardów technicznych określających szczegóły dotyczące treści i sposobu prezentacji informacji w odniesieniu do zasady „nie czyń poważnych szkód”, określających treść, metody i sposób prezentacji informacji w odniesieniu do wskaźników zrównoważonego rozwoju i niekorzystnych skutków dla zrównoważonego rozwoju, a także określających treść i sposób prezentacji informacji w odniesieniu do promowania aspektów środowiskowych lub społecznych i celów dotyczących zrównoważonych inwestycji w dokumentach udostępnianych przed zawarciem umowy, na stronach internetowych i w sprawozdaniach okresowych (Dz.U. L 196 z 25.7.2022, s. 1).

	naturę. Należą do nich m.in. zmiana klimatu, zanieczyszczenie, różnego rodzaju zmiany sposobu użytkowania gruntów, inwazyjne gatunki obce i choroby odzwierzęce oraz eksploatacja. Pośrednie czynniki oddziaływania działają w sposób rozproszony, zmieniając bezpośrednie czynniki, a także inne czynniki pośrednie, i wywierając na nie wpływ (poprzez oddziaływanie na ich poziom, kierunek lub natężenie). Interakcje między pośrednimi i bezpośrednimi czynnikami kształtują poszczególne łańcuchy zależności, przypisywania i wpływu, które mogą się różnić w zależności od rodzaju, intensywności, czasu trwania i odległości interakcji. Relacje te mogą również prowadzić do różnego rodzaju efektów zewnętrznych. Do globalnych pośrednich czynników oddziaływania należą czynniki ekonomiczne, demograficzne, dotyczące rządzenia, technologiczne i kulturowe. Wśród pośrednich czynników oddziaływania szczególną uwagę zwraca się na rolę instytucji (zarówno formalną, jak i nieformalną) oraz oddziaływanie struktur produkcji, podaży i konsumpcji na naturę, wkład natury na rzecz człowieka i dobrą jakość życia.
Istotność oddziaływania	Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem jest istotna z perspektywy wpływu, o ile odnosi się do istotnego rzeczywistego lub potencjalnego, pozytywnego lub negatywnego oddziaływania jednostki na ludzi lub środowisko w krótko-, średnio- i długoterminowej perspektywie czasowej. Istotna kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem z perspektywy oddziaływania obejmuje wpływ związany z własnymi operacjami jednostki i jej łańcuchem wartości, w tym za pośrednictwem jej produktów lub usług, a także za pośrednictwem jej relacji biznesowych.
Incydent	Powództwo lub skarga zarejestrowane w jednostce lub we właściwych organach w drodze formalnej procedury lub przypadek niezgodności zidentyfikowany przez jednostkę w drodze ustanowionych procedur. Ustanowione procedury identyfikacji przypadków niezgodności mogą obejmować audyty systemu zarządzania, formalne programy monitorowania lub mechanizmy rozpatrywania skarg.
Spalanie	Spalanie oznacza kontrolowane spalanie odpadów w wysokiej temperaturze z odzyskiem energii lub bez jej odzysku.
Niezależny członek zarządu	Członkowie zarządu, którzy wydają niezależne opinie w sposób wolny od jakichkolwiek wpływów zewnętrznych lub konfliktów interesów. Niezależność zasadniczo oznacza wydawanie obiektywnej, nieskrępowanej opinii. Wykorzystywana jako sposób oceny oznak niezależności lub w celu zakwalifikowania

	niewykonawczego członka organów administrujących, zarządzających lub nadzorczych lub ich komitetów jako niezależnych, oznacza brak interesu, stanowiska, powiązań lub relacji, które – oceniane z perspektywy racjonalnej i poinformowanej osoby trzeciej – mogą wywierać niepożądany wpływ lub stanowić przyczynę stronniczości przy podejmowaniu decyzji.
Ludy rdzenne	Nie ma jednej definicji ludów rdzennych uzgodnionej na szczeblu międzynarodowym. W praktyce agencje międzynarodowe są zgodne co do tego, jakie grupy można uznać za ludy rdzenne i które z nich jako takie należy objąć szczególną ochroną. Ważnym kryterium definiowania ludów rdzennych jest ich związek z tradycyjnym obszarem, zgodnie z definicją zawartą w art. 1 konwencji MOP nr 169, który stanowi, że konwencja ma zastosowanie do: „a) <i>ludów plemiennych w niezależnych państwach, których warunki społeczne, kulturowe i ekonomiczne odróżniają je od innych grup społeczności krajowej i których status regulują w pełni lub częściowo ich własne zwyczaje lub tradycje lub specjalne prawa lub regulacje; b) ludów w niezależnych państwach, które uznawane są za autochtoniczne z uwagi na fakt, że pochodzą od ludów, które zamieszkiwały państwo lub obszar geograficzny, do którego zalicza się dane państwo, w okresie podboju lub kolonizacji lub wyznaczania obecnych granic państwowych, oraz które niezależnie od ich statusu prawnego zachowują niektóre lub wszystkie specyficzne dla nich instytucje społeczne, gospodarcze, kulturalne i polityczne</i> ”. Art. 1 ust. 2 konwencji MOP nr 169 stanowi również, że: „[s]amoidentyfikację jako ludność rdenną lub plemienną uznaje się za podstawowe kryterium określania grup, do których mają zastosowanie postanowienia niniejszej konwencji”.
Pośrednie emisje gazów cieplarnianych	Emisje gazów cieplarnianych są konsekwencją działalności prowadzonej przez podmiot, ale występują u źródeł, które stanowią własność innego podmiotu lub są przez niego zarządzane. Emisje pośrednie to emisje gazów cieplarnianych zakresu 2 i emisje gazów cieplarnianych zakresu 3 łącznie.
Instalacja	Stacjonarna jednostka techniczna, w której prowadzona jest jedna lub większa ilość działalności, które mogłyby mieć wpływ na emisje i zanieczyszczenie .
Wewnętrzna cena emisji dwutlenku węgla	Cena stosowana przez jednostkę do przeprowadzenia oceny finansowych skutków zmian we wzorcach inwestycyjnych, produkcyjnych i konsumpcyjnych, a także potencjalnego postępu technologicznego i przyszłych kosztów redukcji emisji .
System ustalania wewnętrznych cen emisji	Ustalenie organizacyjne, które umożliwia

dwutlenku węgla	jednostce stosowanie opłat za emisję gazów cieplarnianych przy podejmowaniu decyzji strategicznych i operacyjnych. Istnieją dwa rodzaje wewnętrznych cen emisji dwutlenku węgla powszechnie stosowane przez jednostki. Pierwszym rodzajem jest cena kalkulacyjna, czyli teoretyczny koszt lub wartość nominalna, których jednostka nie pobiera, ale którą można wykorzystać w ocenie skutków ekonomicznych lub kompromisów w przypadku takich kwestii jak wpływ ryzyka, nowe inwestycje, wartość bieżąca projektów netto oraz koszty i korzyści różnych inicjatyw. Drugi rodzaj to podatek wewnętrzny lub opłata wewnętrzna, czyli opłata za emisję gazów cieplarnianych naliczana w odniesieniu do działalności gospodarczej, linii produktów lub innej jednostki gospodarczej na podstawie jej emisji gazów cieplarnianych (te wewnętrzne podatki lub opłaty są podobne do cen transferowych wewnątrz przedsiębiorstwa).
Gatunki inwazyjne lub obce	Gatunki, których wprowadzenie do środowiska lub rozprzestrzenienie się poza obszar występowania w wyniku działań człowieka zagraża różnorodności biologicznej , bezpieczeństwu żywnościowemu oraz zdrowiu i dobrostanowi ludzi. Termin „obcy” odnosi się do gatunku, który wprowadzono do środowiska poza obszarem jego występowania („egzotyczny” i „nierodzim” są synonimami terminu „obcy”). „Inwazyjny” oznacza „mający tendencję do rozszerzania się na ekosystemy , do których został wprowadzony, i modyfikowania ich”. Gatunek może zatem być obcy, ale nie inwazyjny, albo, w przypadku gatunku rodzimego dla danego regionu, może zwiększyć swoją liczebność i stać się inwazyjny, nie będąc faktycznie gatunkiem obcym.
Obszar o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności	Lokalizacje znacząco przyczyniające się do utrzymania światowej bioróżnorodności w ekosystemach lądowych, słodkowodnych i morskich . Lokalizacje kwalifikują się jako światowe obszary o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności , jeśli spełniają co najmniej jedno z 11 kryteriów, zgrupowanych w pięciu kategoriach: bioróżnorodność zagrożona; bioróżnorodność ograniczona geograficznie; integralność ekologiczna ; procesy biologiczne; oraz niezastępowalność. Światową bazą danych obszarów o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności zarządza BirdLife International w imieniu KBA Partnership .
Degradacja gruntów	Wiele procesów, które powodują spadek lub utratę różnorodności biologicznej , funkcji ekosystemów lub korzyści, jakie dają ludziom, i obejmuje degradację wszystkich ekosystemów lądowych.

Składowisko odpadów	Miejsce przeznaczone do składowania odpadów na lub w ziemi ²⁰ .
Zmiana (systemu gruntów)	Element lądowy systemu ziemskiego, obejmujący wszystkie procesy i działania związane z użytkowaniem gruntów przez człowieka. Obejmują one nakłady i rozwiązania społeczno-gospodarcze, technologiczne i organizacyjne, a także korzyści uzyskane z gruntów oraz niezamierzone społeczne i ekologiczne skutki działań społecznych. Pojęcie systemów lądowych łączy użytkowanie gruntów (działania, rozwiązania i nakłady związane z użytkowaniem gruntów) z pokryciem terenu (zespołem fizycznych cech gruntów dostrzegalnych w drodze obserwacji Ziemi).
Zmiana (sposobu użytkowania gruntów)	Wykorzystanie przez człowieka określonego obszaru w określonym celu (np. do celów mieszkalnych; rolnictwa; rekreacji; przemysłu itp.). Pokrycie terenu wpływa na sposób użytkowania gruntów, lecz nie są to pojęcia równoznaczne. Zmiana sposobu użytkowania gruntów odnosi się do zmiany dotyczącej sposobu użytkowania gruntów lub gospodarowania nimi przez człowieka, co może doprowadzić do zmiany w zakresie pokrycia terenu.
Prawowici przedstawiciele	Osoby uznane za prawowite na podstawie prawa lub praktyki, takie jak wybrani przedstawiciele związków zawodowych w przypadku pracowników lub inni podobnie swobodnie wybrani przedstawiciele zainteresowanych stron , na które jednostka wywiera wpływ.
Wpływ	Zdolność jednostki do wywoływania zmiany niewłaściwych praktyk innej strony, które są związane z negatywnym oddziaływaniem związanym ze zrównoważonym rozwojem.
Działalność lobbingowa	Działania prowadzone z zamiarem wywarcia wpływu na formułowanie lub wdrażanie polityki lub ustawodawstwa lub na procesy decyzyjne rządów, instytucji rządowych, organów regulacyjnych, instytucji, organów, urzędów i agencji Unii Europejskiej lub jej podmiotów ustanawiających standardy. Działania takie obejmują (niewyczerpujący wykaz): i. organizację spotkań, konferencji i wydarzeń lub udział w nich; ii. wkład w konsultacje publiczne, wysłuchania lub inne podobne inicjatywy/udział w nich; iii. organizowanie kampanii komunikacyjnych, platform, sieci i inicjatyw oddolnych; iv. przygotowywanie/zlecanie przygotowania dokumentów politycznych i stanowisk, sondaży, badań, listów otwartych, prac

²⁰ Art. 2 lit. g) dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz.U. L 182 z 16.7.1999, s. 1).

	badawczych zgodnie z działaniami objętymi zasadami dotyczącymi rejestru służącego przejrzystości.
Zablokowane emisje gazów cieplarnianych	Szacunki przyszłych emisji gazów cieplarnianych , które prawdopodobnie zostaną spowodowane przez kluczowe aktywa lub produkty jednostki sprzedane w okresie ich eksploatacji.
Długa żywotność	Zaprojektowanie wyrobu, mając na uwadze konserwację i trwałość , w sposób zachęcający do dłuższego użytkowania niż wynika to z praktyki standardu branżowego oraz na skalę i w sposób nienaruszający przetwarzania wyrobu w obiegu zamkniętym po upływie jego okresu funkcjonalności.
Zasoby morskie	Zasoby biologiczne i niebiologiczne występujące w morzach i oceanach. Przykłady obejmują między innymi kopaliny głębokomorskie, żwir i żywność pochodzenia morskiego.
Istotne możliwości	Możliwości związane ze zrównoważonym rozwojem mające pozytywne skutki finansowe , które wywierają istotny wpływ (lub można słusznie oczekiwać, że wywrą wpływ) na przepływy pieniężne jednostki, jej dostęp do finansowania lub koszt kapitału w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej.
Istotne ryzyko	Ryzyko związane ze zrównoważonym rozwojem mające negatywne skutki finansowe , które wywierają istotny wpływ (lub można słusznie oczekiwać, że wywrą wpływ) na przepływy pieniężne jednostki, jej dostęp do finansowania lub koszt kapitału w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej.
Istotność	Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem jest istotna, jeśli odpowiada definicji istotności oddziaływania , istotności finansowej lub obu.
Mierniki	Wskaźniki jakościowe i ilościowe wykorzystywane przez jednostkę na potrzeby pomiaru i sprawozdawczości w zakresie skuteczności realizacji jej polityk związanych ze zrównoważonym rozwojem oraz osiągnięcia celów na przestrzeni czasu. Mierniki zapewniają również informacje na potrzeby pomiaru wyników jednostki w odniesieniu do osób, na które jednostka wywiera wpływ, środowiska oraz jednostki.
Mikrodrobiny plastiku	Małe kawałki tworzyw sztucznych, zwykle mniejsze niż 5 mm. W środowisku, w tym w morzu, oraz w żywności i wodzie pitnej znajduje się coraz więcej mikrodrobin plastiku . Po przedostaniu się do środowiska mikrodrobiny plastiku nie ulegają biodegradacji i mają tendencję do gromadzenia się – chyba że są specjalnie zaprojektowane w taki sposób, aby ulegały biodegradacji w otwartym środowisku. Biodegradowalność jest złożonym zjawiskiem, zwłaszcza w środowisku morskim. Istnieją coraz większe obawy dotyczące obecności mikrodrobin plastiku

	w różnych elementach środowiska (takich jak woda), ich oddziaływania na środowisko i potencjalnie na zdrowie ludzi.
Minimalny obowiązek informacyjny	W minimalnym obowiązku informacyjnym określa się wymaganą treść informacji, które jednostka uwzględnia przy zgłaszaniu polityk, działań, mierników lub celów , zgodnie z wymogami dotyczącymi ujawniania informacji przewidzianymi w ESRS albo odniesieniu do poszczególnych podmiotów.
Zasoby naturalne	Bogactwa naturalne (surowce) występujące w przyrodzie, które mogą być wykorzystywane do celów produkcji lub konsumpcji gospodarczej.
Rozwiązania oparte na zasobach przyrody	Działanie w celu ochrony, zachowania i przywrócenia naturalnych lub zmodyfikowanych ekosystemów lądowych, śladkowodnych , przybrzeżnych i morskich oraz zarządzania nimi i użytkowania ich w sposób zrównoważony, służące rozwiązywaniu problemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych w skuteczny i elastyczny sposób przy jednoczesnym zapewnieniu dobrostanu człowieka i z korzyścią dla usług ekosystemowych , odporności bioróżnorodności .
Cel w zakresie neutralności emisyjnej	Ustanowienie celu w zakresie neutralności emisyjnej na poziomie jednostki dostosowanego do realizacji społecznych celów klimatycznych oznacza: i. osiągnięcie skali redukcji emisji w łańcuchu wartości zgodnej z poziomem redukcji w momencie osiągnięcia globalnej neutralności w ramach scenariuszy emisji zakładających ograniczenie globalnego ocieplenia do 1,5°C oraz ii. neutralizację wpływu wszelkich pozostałych emisji (po około 90 %–95 % redukcji emisji gazów cieplarnianych z możliwością uzasadnionych różnic sektorowych zgodnie z uznanym scenariuszem sektorowym) w drodze trwałego usunięcia równoważnej ilości CO ₂ .
Osoby niebędące pracownikami	Do osób niebędących pracownikami stanowiących własnych pracowników jednostki należą zarówno indywidualni wykonawcy świadczący pracę na rzecz jednostki („osoby samozatrudnione”), jak i osoby zapewnione przez jednostki prowadzące głównie „działalność związaną z zatrudnieniem” (kod NACE N78).
Energia nieodnawialna	Energia, której nie można określić jako pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
Kontrola operacyjna	Kontrola operacyjna (nad podmiotem, lokalizacją , operacją lub składnikiem aktywów) to sytuacja, w której jednostka ma możliwość kierowania działaniami operacyjnymi i relacjami podmiotu, lokalizacja , operacji lub składnika

	aktywów.
Możliwości	Możliwości związane ze zrównoważonym rozwojem mające pozytywne skutki finansowe .
Godziny nadliczbowe	Liczba godzin faktycznie przepracowanych przez pracownika w wymiarze przekraczającym jego umowny czas pracy.
Właśni pracownicy	Pracownicy pozostający w stosunku pracy z jednostką („ pracownicy ”) oraz osoby niebędące pracownikami , które są indywidualnymi wykonawcami świadczącymi pracę na rzecz jednostki („osoby samozatrudnione”) albo osobami zapewnionymi przez jednostki prowadzące przede wszystkim „działalność związaną z zatrudnieniem” (kod NACE N78).
Substancje zubożające warstwę ozonową	Substancje wymienione w Protokole montrealskim w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.
Opakowania	Wszystkie wyroby wykonane z dowolnych materiałów, przeznaczone do przechowywania, ochrony, przenoszenia, dostarczania, składowania, transportu oraz prezentacji towarów, od surowców do produktów przetworzonych, od producenta do użytkownika lub konsumenta ²¹ .
Wynagrodzenie	Zwykła podstawowa lub minimalna płaca lub uposażenie oraz wszystkie inne korzyści pieniężne lub rzeczowe, otrzymywane przez pracownika bezpośrednio lub pośrednio („składniki uzupełniające lub zmienne”) od swojego pracodawcy z racji swojego zatrudnienia. „Poziom wynagrodzenia ” oznacza roczne wynagrodzenie brutto i odpowiadające mu wynagrodzenie godzinowe brutto. „Mediana wynagrodzenia ” oznacza wynagrodzenie pracownika , od którego wyższą wartość otrzymuje połowa, a niższą – druga połowa pracowników .
Osoby z niepełnosprawnością	Osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w życiu społecznym, na równych zasadach z innymi osobami.
Ryzyko fizyczne	Wszystkie przedsięwzięcia gospodarcze na świecie zależą od funkcjonowania systemów ziemskich, w tym stabilnego klimatu i usług ekosystemowych , np. dostarczania biomasy (surowców). Ryzyko fizyczne związane z przyrodą jest bezpośrednim wynikiem zależności podmiotu od przyrody. Ryzyko fizyczne powstaje, gdy systemy naturalne są zagrożone na skutek oddziaływania zjawisk klimatycznych (np. ekstremalnych warunków

²¹ Art. 3 pkt 1 dyrektywy 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz.U. L 365 z 31.12.1994, s. 10).).

	pogodowych, takich jak susza), zdarzeń geologicznych (np. zjawisk sejsmicznych, takich jak trzęsienie ziemi) lub zmian w równowadze ekosystemów, takich jak jakość gleby lub ekologia morska, które wpływają na usługi ekosystemowe, od których zależą podmioty. Wpływ ten może mieć charakter ostry, długotrwały lub obu rodzajów. Ryzyko fizyczne związane z przyrodą powstaje w wyniku zmian warunków biotycznych (dotyczących przyrody ożywionej) i abiotycznych (dotyczących przyrody nieożywionej), które podtrzymują zdrowe, funkcjonujące ekosystemy. Ryzyko fizyczne jest zazwyczaj specyficzne dla danego terenu. Ryzyko fizyczne związane z przyrodą jest często powiązane z ryzykiem fizycznym związanym z klimatem.
Ograniczenia planety	Pojęcie to pozwala oszacować bezpieczną przestrzeń operacyjną na potrzeby człowieka z poszanowaniem funkcjonowania Ziemi. Określa się ilościowo poziom graniczny dla każdego kluczowego procesu systemu ziemskiego, którego nie należy przekraczać, jeśli chcemy uniknąć niedopuszczalnych światowych zmian środowiskowych.
Polityka	Zestaw lub ramy ogólnych celów i zasad w zakresie zarządzania wykorzystywanych przez jednostkę do podejmowania decyzji. W ramach polityki wdraża się strategię jednostki lub jej decyzje w zakresie zarządzania dotyczące istotnej kwestii związanej ze zrównoważonym rozwojem. Każda polityka leży w zakresie odpowiedzialności określonej osoby (określonych osób) i określa się w niej zakres jej stosowania. Ponadto obejmuje co najmniej jeden cel (w stosownych przypadkach związany z wymiernymi celami). Politykę zatwierdza się i poddaje przeglądowi zgodnie z odpowiednimi zasadami rządzenia jednostek. Politykę wdraża się za pośrednictwem działań lub planów działania.
Czynnik zanieczyszczający	Substancje, wibracje, ciepło, hałas, światło lub inne czynniki zanieczyszczające obecne w powietrzu, wodzie lub glebie, które mogą być szkodliwe dla zdrowia ludzi lub środowiska, czego skutkiem mogą być szkody materialne lub obniżenie walorów środowiskowych i utrudnienie korzystania ze środowiska w inny sposób zgodny z prawem lub ingerencja w te walory i sposoby korzystania ze środowiska²².
Zanieczyszczenie	Bezpośrednie lub pośrednie wprowadzenie – w wyniku działalności człowieka – czynników zanieczyszczających do powietrza, wody lub gleby, które może zagrażać zdrowiu ludzi lub środowisku, spowodować szkody materialne, albo obniżenie walorów środowiskowych lub

²² Art. 2 pkt 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje.

	kolizję z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska ²³ .
Skażenie gleby	Wprowadzenie do gleby – niezależnie od tego, czy to wprowadzenie odbywa się w zakładzie produkcyjnym jednostki, czy poza nim lub przez korzystanie z produktów lub usług jednostki – w wyniku działania człowieka – substancji , wibracji, ciepła lub hałasu, które mogą być szkodliwe dla zdrowia ludzi lub środowiska, skutkować szkodami materialnymi lub utrudniać korzystanie ze środowiska w inny sposób zgodny z prawem lub ingerować w te walory i sposoby korzystania ze środowiska ²⁴ . Zanieczyszczenia gleby obejmują zanieczyszczenia nieorganiczne , trwałe zanieczyszczenia organiczne (TZO), pestycydy, związki azotu i fosforu itp.
Obszar chroniony	Wyraźnie określona przestrzeń geograficzna, uznana, wyznaczona i zarządzana za pomocą środków prawnych lub innych skutecznych środków w celu osiągnięcia ochrony przyrody w perspektywie długoterminowej, wraz z powiązanymi usługami ekosystemowymi i wartościami kulturowymi.
Zakupione lub pozyskane energia elektryczna, ciepło, para wodna lub chłodzenie	Sytuacja, w której jednostka otrzymała energię od strony trzeciej. Termin „pozyskana” odzwierciedla okoliczności, w których przedsiębiorstwo nie może bezpośrednio kupować energii elektrycznej (np. najemca budynku), ale energia jest doprowadzana do zakładu jednostki w celu jej wykorzystania.
Surowiec	Pierwotny lub wtórny materiał wykorzystywany do wytwarzania produktu.
Uznany standard jakości jednostek emisji dwutlenku węgla	Normy jakości jednostek emisji dwutlenku węgla , które są możliwe do zweryfikowania przez niezależne strony trzecie, umożliwiają publiczne udostępnienie wymogów i sprawozdań z projektów oraz zapewniają co najmniej dodatkowość, trwałość, unikanie podwójnego liczenia i określają zasady obliczania, monitorowania i weryfikacji emisji gazów cieplarnianych i ich usuwania w ramach projektu.
Zarejestrowany wypadek przy pracy lub zły stan zdrowia związany z pracą	Wypadek przy pracy lub zły stan zdrowia związany z pracą, który powoduje którekolwiek z następujących zdarzeń: i. śmierć, nieobecność w pracy, ograniczenie pracy lub przeniesienie na inne stanowisko pracy, konieczność poddania się leczeniu wykraczającemu poza pierwszą pomoc, utratę przytomności lub ii. znaczący uraz lub poważne problemy zdrowotne zdiagnozowane przez lekarza lub innego licencjonowanego pracownika służby zdrowia, nawet jeśli nie powodują one śmierci, nieobecności w pracy,

²³ Dyrektywa 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (IED).

²⁴ Dyrektywa 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (IED).

	ograniczenia pracy lub przeniesienia na inne stanowisko pracy, konieczności poddania się leczeniu wykraczającemu poza pierwszą pomoc lub utraty przytomności.
Odzysk	Jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu, poprzez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym wypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub w szerszej gospodarce ²⁵ .
Recykling	Jakikolwiek proces odzysku, w ramach którego materiały odpadowe są ponownie przetwarzane w wyroby, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach. Obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego, ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk.
Regeneracja zasobów	Promowanie zdolności systemów naturalnych do samoodnowy w celu reaktywowania procesów ekologicznych zniszczonych lub nadmiernie eksploatowanych w wyniku działalności człowieka.
Środek naprawczy/remediacja	Środki mające na celu przeciwdziałanie negatywnemu oddziaływaniu lub zaradzenie takiemu wpływowi. Przykłady: przeprosiny, rekompensata finansowa lub niefinansowa, zapobieganie szkodom poprzez nakazy sądowe lub gwarancje niepowtórzenia, sankcje karne (karne lub administracyjne, takie jak grzywny), restytucja, odtwarzanie, rekultywacja.
Energia odnawialna	Energia z odnawialnych niekopalnych źródeł energii, czyli energia wiatrowa, słoneczna (termiczna i fotowoltaiczna) i geotermalna, energia otoczenia, energia pływów, fal i inne rodzaje niebieskiej energii, energia wodna, biomasa, gaz składowiskowy , gaz z oczyszczalni ścieków i biogaz ²⁶ .
Materiały odnawialne	Materiały pochodzące z zasobów, które są szybko uzupełniane w ramach cykli ekologicznych lub procesów rolniczych w taki sposób, aby usługi zapewniane przez te i inne powiązane zasoby nie były zagrożone i pozostały dostępne dla kolejnego pokolenia.
Wpływy zasobów	Zasób, który wchodzi do infrastruktury jednostki.
Wypływy zasobów	Zasób, który opuszcza infrastrukturę jednostki.
Optymalizacja wykorzystania zasobów	Projektowanie, produkcja i dystrybucja materiałów i produktów mając na celu utrzymanie ich w użyciu z zachowaniem ich najwyższej wartości. Ekoprojektowanie

²⁵ Art. 3 pkt 15 dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów.

²⁶ Art. 2 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

	i projektowanie zapewniające długą żywotność , naprawy, ponowne użycie , zmianę przeznaczenia, demontaż, regenerację produktów to przykłady narzędzi, które służą optymalizacji wykorzystania zasobów.
Ponowne użycie	Jakikolwiek proces, w wyniku którego produkty i składniki niebędące odpadami są wykorzystywane ponownie do tego samego celu, do którego były przeznaczone. Może to obejmować czyszczenie lub drobne poprawki, aby produkt był gotowy do ponownego wykorzystania bez wprowadzenia istotnych zmian.
Dorzecze	Obszar łądu, z którego wszystkie spływy powierzchniowe odprowadzane są przez system strumieni, rzek i, gdzie stosowne, jezior, do morza poprzez pojedyncze ujście cieku, estuarium lub deltę.
Ryzyka	Ryzyka związane ze zrównoważonym rozwojem mające negatywne skutki finansowe wynikające z kwestii z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej lub ładu korporacyjnego, które mogą wywierać negatywny wpływ na sytuację finansową jednostki, jej wyniki finansowe, przepływy pieniężne, dostęp do finansowania lub koszt kapitału w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej.
Scenariusz	Wiarygodny opis tego, w jaki sposób może rozwinąć się przyszłość, oparty na spójnym i wewnętrznie zgodnym zbiorze założeń dotyczących głównych przyczyn (np. tempo zmian technologicznych, ceny) i zależności. Należy zauważyć, że scenariusze nie są ani przewidywaniami, ani prognozami, ale służą do przedstawienia skutków zmian i działań .
Analiza scenariuszowa	Proces mający na celu identyfikację i ocenę potencjalnego zakresu wyników przyszłych zdarzeń w warunkach niepewności.
Emisje gazów cieplarnianych zakresu 1	Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych ze źródeł, które stanowią własność jednostki lub są przez nią zarządzane.
Emisje gazów cieplarnianych zakresu 2	Emisje pośrednie pochodzące z wytwarzania zakupionych lub pozyskanych energii elektrycznej, pary wodnej, ciepła lub chłodzenia zużywanych przez jednostkę.
Emisje gazów cieplarnianych zakresu 3	Wszystkie pośrednie emisje gazów cieplarnianych (nieobjęte emisjami gazów cieplarnianych zakresu 2), które występują w łańcuchu wartości jednostki składającej sprawozdanie, w tym emisje zarówno na wcześniejszych, jak i na późniejszych etapach łańcucha. Emisje gazów cieplarnianych zakresu 3 można podzielić na kategorie zakresu 3 .
Kategoria zakresu 3	Jeden z 15 rodzajów emisji gazów cieplarnianych zakresu 3 przewidzianych w GHG Protocol Corporate Standard [Standard rachunkowości i sprawozdawczości przedsiębiorstw do Protokołu w sprawie emisji

	gazów cieplarnianych] i szczegółowo określonych w GHG Protocol Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard [Standard rachunkowości i sprawozdawczości przedsiębiorstw w odniesieniu do łańcucha wartości (zakres 3) do Protokołu w sprawie emisji gazów cieplarnianych] (zaczepnięto z GHG Protocol Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard [Standard rachunkowości i sprawozdawczości przedsiębiorstw w odniesieniu do łańcucha wartości (zakres 3) do Protokołu w sprawie emisji gazów cieplarnianych], glosariusz (wersja z 2011 r.)). Jednostki, które zdecydują się na uwzględnianie w sprawozdawczości zakresu 3 emisji na podstawie kategorii pośrednich emisji gazów cieplarnianych określonych w normie ISO 14064-1:2018, mogą również odnieść się do kategorii określonej w klauzuli 5.2.4 (z wyłączeniem pośrednich emisji gazów cieplarnianych z energii pochodzącej z przywozu) normy ISO 14064-1:2018.
Informacje szczególnie chronione	Informacje szczególnie chronione określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697²⁷ ustanawiającym Europejski Fundusz Obronny.
Lokalizacja	Umieszczenie jednej lub większej liczby instalacji fizycznych. Jeżeli istnieje więcej niż jedna fizyczna instalacja tych samych lub różnych właścicieli lub operatorów, a określona infrastruktura i obiekty są współdzielone, cały obszar, na którym znajduje się fizyczna instalacja może stanowić lokalizację.
Dialog społeczny	Wszelkiego rodzaju negocjacje, konsultacje lub zwykła wymiana informacji między przedstawicielami rządów, pracodawcami, ich organizacjami i przedstawicielami pracowników lub wśród przedstawicieli rządów, pracodawców, ich organizacji i przedstawicieli pracowników na temat kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, odnoszących się do polityki gospodarczej i społecznej. Może być prowadzony w formie procesu trójstronnego, z rządem jako oficjalną stroną dialogu, lub jako dwustronne stosunki wyłącznie między przedstawicielami pracowników i kierownictwem (lub związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców).
Ochrona socjalna	Zestaw środków mających na celu ograniczanie ubóstwa i podatności na zagrożenia oraz zapobieganie im w całym cyklu życia.
Gleba	Wierzchnia warstwa skorupy ziemskiej usytuowana między skałą macierzystą a powierzchnią. Gleba składa się z cząstek

²⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Obronny i uchylające rozporządzenie (UE) 2018/1092 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 149).

	mineralnych, materii organicznej, wody, powietrza i organizmów żywych ²⁸ .
Degradacja gleb	Zmniejszająca się zdolność gleb do dostarczania dóbr i usług ekosystemowych pożądaných przez zainteresowane strony .
Uszczelnianie gleby	Pokrycie gleby w sposób, który sprawia, że pokryty obszar jest nieprzepuszczalny (np. droga). Ta nieprzepuszczalność może skutkować oddziaływaniem na środowisko, jak opisano w rozporządzeniu Komisji (UE) 2018/2026 ²⁹ .
Określone obciążenia	Masa uwolnionych czynników zanieczyszczających na masę wytworzonego produktu. Określone obciążenia umożliwiają porównanie efektywności środowiskowej instalacji , niezależnie od właściwych im różnych wielkości produkcji, a mieszanie lub rozcieńczanie nie ma wpływu na wartości tych obciążeń ³⁰ .
Zaangażowanie zainteresowanych stron	Stały proces interakcji i dialogu między jednostką a zainteresowanymi stronami tej jednostki, umożliwiający jednostce wysłuchanie, zrozumienie i zareagowanie na kwestie i obawy zgłaszane przez te strony.
Zainteresowane strony	Strony, które mogą mieć wpływ na jednostkę lub na które jednostka może wpływać. Zainteresowane strony dzielą się na dwie główne grupy: i. zainteresowane strony, na które jednostka wywiera wpływ: osoby lub grupy, na których interesy wpływają lub mogą wpływać – pozytywnie lub negatywnie – działania jednostki oraz jej bezpośrednie i pośrednie relacje biznesowe w całym jej łańcuchu wartości oraz ii. użytkownicy oświadczeń dotyczących zrównoważonego rozwoju: pierwotni użytkownicy sprawozdawczości finansowej do celów ogólnych (istniejący i potencjalni inwestorzy, kredytodawcy i inni wierzyciele, w tym podmioty zarządzające aktywami, instytucje kredytowe, zakłady ubezpieczeń), a także inni użytkownicy, w tym partnerzy biznesowi jednostki, związki zawodowe i partnerzy społeczni, społeczeństwo obywatelskie i organizacje pozarządowe, rządy, analitycy i naukowcy. Niektóre, ale nie wszystkie zainteresowane strony mogą należeć do obu grup.
Substancje	Każdy pierwiastek chemiczny i jego związki, z wyjątkiem następujących substancji :

²⁸ Art. 3 pkt 21 dyrektywy 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (IED).

²⁹ Rozporządzenie Komisji (UE) 2018/2026 z dnia 19 grudnia 2018 r. zmieniające załącznik IV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) (Dz.U. L 325 z 20.12.2018, s. 18).

³⁰ Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 10 lutego 2012 r. ustanawiająca zasady odnośnie do wskazówek dotyczących gromadzenia danych i opracowywania dokumentów referencyjnych BAT, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych, oraz zapewnienia ich jakości.

	i. substancji radioaktywnych określonych w art. 1 dyrektywy Rady 96/29/Euratom³¹ ustanawiającej podstawowe normy bezpieczeństwa w zakresie ochrony zdrowia pracowników i ogółu społeczeństwa przed zagrożeniami wynikającymi z promieniowania jonizującego; ii. mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie określonych w art. 2 lit. b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/41/WE³² w sprawie ograniczonego stosowania mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie; iii. organizmów zmodyfikowanych genetycznie określonych w art. 2 pkt 2 dyrektywy 2001/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady³³ w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie³⁴.
Substancje potencjalnie niebezpieczne	Substancja, która: i. spełnia kryteria ustanowione w art. 57 i została zidentyfikowana zgodnie z art. 59 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady³⁵; ii. jest sklasyfikowana w części 3 załącznika VI do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008³⁶ w jednej z następujących klas lub kategorii zagrożenia: – rakotwórczość kategorii 1 i 2; – działanie mutagenne na komórki rozrodcze kategorii 1 i 2; – powtarzane narażenie kategorii 1 i 2; – zaburzanie funkcjonowania układu hormonalnego w odniesieniu do zdrowia ludzi; – zaburzanie funkcjonowania układu hormonalnego w odniesieniu do środowiska;

³¹ Dyrektywa Rady 96/29/Euratom z dnia 13 maja 1996 r. ustanawiająca podstawowe normy bezpieczeństwa w zakresie ochrony zdrowia pracowników i ogółu społeczeństwa przed zagrożeniami wynikającymi z promieniowania jonizującego (Dz.U. L 159 z 29.6.1996, s. 1).

³² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/41/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie ograniczonego stosowania mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie (Dz.U. L 125 z 21.5.2009, s. 75).

³³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylająca dyrektywę Rady 90/220/EWG (Dz.U. L 106 z 17.4.2001, s. 1).

³⁴ Dyrektywa 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (IED).

³⁵ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1).

	– właściwości substancji trwałych, mobilnych i toksycznych lub bardzo trwałych, bardzo mobilnych; – właściwości substancji trwałych, wykazujących zdolność do bioakumulacji i toksycznych lub bardzo trwałych i wykazujących bardzo dużą zdolność do bioakumulacji; – działanie uczulające na drogi oddechowe kategorii 1; – działanie uczulające na skórę kategorii 1; – zagrożenie przewlekłe dla środowiska wodnego kategorii 1–4; – zagrożenie dla warstwy ozonowej; – działanie toksyczne na narządy docelowe, powtarzane narażenie kategorii 1 i 2; – działanie toksyczne na narządy docelowe, jednorazowe narażenie kategorii 1 i 2; lub iii. negatywnie wpływa na ponowne użycie i recykling materiałów w produkcie, w którym jest on obecny, zgodnie z odpowiednimi unijnymi wymogami dotyczącymi ekoprojektu.
Substancje wzbudzające szczególnie duże obawy (SVHC)	Substancje , które spełniają kryteria określone w art. 57 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 (REACH) i zostały zidentyfikowane zgodnie z art. 59 ust. 1 tego rozporządzenia.
Dostawca	Podmiot znajdujący się na wyższym szczeblu organizacji (tj. w łańcuchu dostaw organizacji), dostarczający produkt lub usługę wykorzystywane przy opracowywaniu własnych produktów lub usług organizacji. Dostawca może mieć bezpośrednie relacje biznesowe z organizacją (często jest wtedy określany jako dostawca pierwszego stopnia) lub pośrednie relacje biznesowe.
Łańcuch dostaw	Pełny zakres działań lub procesów prowadzonych przez podmioty znajdujące się na wyższym szczeblu w stosunku do jednostki dostarczającej produkty lub świadczącej usługi, które są wykorzystywane do rozwoju i produkcji własnych produktów lub usług tej jednostki. Obejmuje to podmioty znajdujące się na wyższym szczeblu, z którymi jednostka utrzymuje bezpośrednie stosunki (często określane jako dostawca pierwszego stopnia), oraz podmioty, z którymi jednostka utrzymuje pośrednie relacje biznesowe.
Wody powierzchniowe	Wody śródlądowe, z wyjątkiem wód gruntowych ; wody przejściowe i wody przybrzeżne, z wyjątkiem sytuacji, kiedy z uwagi

	na stan chemiczny zaliczyć można do nich również wody terytorialne ³⁷ .
Kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem	Czynniki środowiskowe, czynniki społeczne i z zakresu praw człowieka oraz czynniki związane z zarządzaniem, w tym czynniki zrównoważonego rozwoju zgodnie z definicją w art. 2 pkt 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 ³⁸ .
Oświadczenie dotyczące zrównoważonego rozwoju	Specjalna sekcja sprawozdania z działalności jednostki, w której przedstawia się informacje dotyczące kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem przygotowane zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE ³⁹ i ESRS.
Oddziaływania związane ze zrównoważonym rozwojem	Niepewne zdarzenia lub warunki środowiskowe, społeczne lub związane z ładem korporacyjnym, które – w przypadku ich zaistnienia – mogłyby wywrzeć potencjalnie istotny pozytywny wpływ na model biznesowy jednostki lub jej strategię oraz zdolność do realizacji przyjętych przez nią założeń i celów oraz tworzenia wartości; ryzyko to może tym samym wpływać na decyzje jednostki i jej partnerów, z którymi łączy ją relacje biznesowe, w kwestiach związanych ze zrównoważonym rozwojem . Podobnie jak wszystkie inne możliwości, możliwości związane ze zrównoważonym rozwojem mierzy się jako połączenie skali oddziaływania z prawdopodobieństwem jego wystąpienia.
Ryzyko związane ze zrównoważonym rozwojem	Niepewne zdarzenia lub warunki środowiskowe, społeczne lub związane z ładem korporacyjnym, które – w przypadku ich zaistnienia – mogłyby wywrzeć potencjalnie istotny negatywny wpływ na model biznesowy jednostki lub jej strategię oraz zdolność do realizacji przyjętych przez nią założeń i celów oraz tworzenia wartości; ryzyko to może tym samym wpływać na decyzje jednostki i jej relacje biznesowe, w kwestiach związanych ze zrównoważonym rozwojem . Podobnie jak wszelkie inne rodzaje ryzyka związane ze zrównoważonym rozwojem stanowi połączenie skali oddziaływania z prawdopodobieństwem jego wystąpienia.
Oddziaływania związane ze zrównoważonym rozwojem	Wpływ, jaki jednostka ma lub mogłaby mieć na środowisko i ludzi, uwzględniając wpływ na prawa człowieka, w rezultacie prowadzonej przez nią działalności lub utrzymywanych przez nią relacji biznesowych . Oddziaływanie może być faktyczne lub potencjalne, negatywne lub pozytywne, rozciągać się w krótko-, średnio- lub długoterminowej perspektywie czasowej,

³⁷ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (dyrektywa ramowa wodna).

³⁸ Rozporządzenie (UE) 2019/2088 w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych.

³⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

	a także być zamierzone lub niezamierzone oraz odwracalne lub nieodwracalne. Oddziaływanie oznacza wkład jednostki – negatywny lub pozytywny – w zrównoważony rozwój.
Ryzyko systemowe	Ryzyko wynikające z awarii całego systemu, a nie jego poszczególnych części. Charakteryzuje się punktami krytycznymi o niskim poziomie, które sumują się i pośrednio powodują duże awarie obejmujące kaskadowe interakcje ryzyka fizycznego i ryzyka przejścia (efekt domina), ponieważ utrata jednego elementu uruchamia łańcuch innych, a systemy nie są w stanie odzyskać równowagi po wstrząsie. Przykładem może być utrata gatunku kluczowego, takiego jak wydry morskie, które odgrywają kluczową rolę w strukturze biocenozy . Gdy na początku XX w. na skutek polowania niemal doprowadzono do wyginięcia wydry morskiej, ekosystemy przybrzeżne przekształciły się i produkcja biomasy uległa znacznemu ograniczeniu.
Cele	Wymierne, ukierunkowane na wynik i określone w czasie cele, które jednostka zamierza osiągnąć w odniesieniu do istotnego oddziaływania , ryzyka lub możliwości . Cele te mogą być ustalane dobrowolnie przez jednostkę lub wynikać z wymogów prawnych nałożonych na jednostkę.
Gatunki zagrożone	Gatunki zagrożone, w tym fauny i flory, wymienione w Europejskiej czerwonej księdze lub czerwonej księdze IUCN, o których mowa w sekcji 7 załącznika II do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139.
Szkolenie	Inicjatywy wdrożone przez jednostkę, które mają na celu utrzymanie poziomu umiejętności lub poprawę umiejętności i wiedzy jej własnych pracowników . Może ono obejmować różne metody, takie jak szkolenie na miejscu i szkolenie internetowe.
Plan przejścia	Szczególny rodzaj planu działania, który jednostka przyjmuje w związku z decyzją strategiczną i który odnosi się do: i. celu polityki publicznej; lub ii. planu działania dotyczącego poszczególnych podmiotów, obejmującego uporządkowany zestaw celów i działań, związanego z kluczową decyzją strategiczną, istotną zmianą modelu biznesowego lub szczególnie ważnymi działaniami i przydzielonymi zasobami.
Plan przejścia dotyczący łagodzenia zmiany klimatu	Aspekt ogólnej strategii jednostki, w ramach którego określa się cele , działania i zasoby jednostki na potrzeby przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, w tym działania takie jak redukcja emisji gazów cieplarnianych w kierunku osiągnięcia celu polegającego na ograniczeniu globalnego ocieplenia do 1,5 °C i osiągnięcia neutralności klimatycznej.
Ryzyko przejścia	Ryzyko wynikające z niedostosowania strategii i zarządzania organizacji lub inwestora do

	zmieniającego się krajobrazu regulacyjnego, politycznego lub społecznego, w którym prowadzi działalność. Zmiany mające na celu powstrzymanie lub odwrócenie szkód w przyrodzie, takie jak środki rządowe, przełomowe technologie, zmiany rynkowe, spory sądowe i zmieniające się preferencje konsumentów mogą powodować lub zmieniać ryzyko przejścia .
Użytkownicy	Użytkownicy oświadczeń dotyczących zrównoważonego rozwoju to pierwotni użytkownicy sprawozdawczości finansowej do celów ogólnych (istniejący i potencjalni inwestorzy, kredytodawcy i inni wierzyciele, w tym podmioty zarządzające aktywami, instytucje kredytowe, zakłady ubezpieczeń), a także inni użytkownicy , w tym partnerzy biznesowi jednostki, związki zawodowe i partnerzy społeczni, społeczeństwo obywatelskie i organizacje pozarządowe, rządy, analitycy i naukowcy.
Łańcuch wartości	Pełen zakres działań, zasobów i relacji związanych z modelem biznesowym jednostki oraz środowiskiem zewnętrznym, w którym jednostka prowadzi działalność. Łańcuch wartości obejmuje działania, zasoby i relacje, z których jednostka korzysta i na których się opiera, tworząc swoje produkty lub usługi od koncepcji do realizacji, konsumpcji i wycofania z eksploatacji. Istotne działania, zasoby i relacje obejmują: i. istotne działania, zasoby i relacje w ramach własnych operacji jednostki, takie jak zasoby ludzkie; ii. istotne działania, zasoby i relacje w sieciach dostaw, marketingu i dystrybucji, takie jak zaopatrzenie w materiały i usługi oraz sprzedaż oraz dostawa produktów i realizacja usług; oraz iii. otoczenie finansowe, geograficzne, geopolityczne i regulacyjne, w którym jednostka prowadzi działalność. Łańcuch wartości obejmuje podmioty na wyższym i niższym szczeblu łańcucha wartości w stosunku do jednostki. Podmioty znajdujące się na wyższym szczeblu w stosunku do jednostki (np. dostawcy) dostarczają produkty lub świadczą usługi, które są wykorzystywane do rozwijania produktów lub usług jednostki. Podmioty znajdujące się na niższym szczeblu łańcucha wartości od jednostki (np. dystrybutorzy, klienci) otrzymują produkty lub usługi od jednostki. W ESRS użyto terminu „łańcuch wartości” w liczbie pojedynczej, chociaż uznaje się, że jednostki mogą mieć wiele łańcuchów wartości.
Osoba wykonująca pracę w łańcuchu wartości	Osoba wykonująca pracę w łańcuchu wartości jednostki, niezależnie od istnienia lub charakteru jakiegokolwiek stosunku umownego z daną

	jednostką. W ESRS zakres pracowników w łańcuchu wartości obejmuje wszystkich pracowników w łańcuchu wartości przedsiębiorstwa na wyższym i niższym szczeblu łańcucha wartości, na których przedsiębiorstwo ma lub może mieć istotny wpływ. Chodzi tu o oddziaływanie związane z własnymi operacjami jednostki i jej łańcuchem wartości, w tym za pośrednictwem jej produktów lub usług, a także za pośrednictwem jej relacji biznesowych. Termin ten odnosi się do wszystkich pracowników nieobjętych zakresem terminu „właśni pracownicy” (obejmującym osoby pozostające w stosunku pracy z jednostką („pracownicy”) oraz osoby niebędące pracownikami, które są indywidualnymi wykonawcami świadczącymi pracę na rzecz jednostki („osoby samozatrudnione”) albo osobami zapewnionymi przez jednostki prowadzące przede wszystkim działalność związaną z zatrudnieniem. (kod NACE N78).
Płaca	Płaca brutto, z wyłączeniem składników zmiennych, takich jak godziny nadliczbowe i wynagrodzenia motywacyjne, oraz z wyłączeniem dodatków, chyba że są one gwarantowane.
Odpady	Dowolna substancja lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć, lub do których pozbycia został zobowiązany⁴⁰.
Hierarchia postępowania z odpadami	Kolejność priorytetów w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz gospodarowania odpadami⁴¹: i. profilaktyka; ii. przygotowywanie do ponownego użycia; iii. recykling; iv. inne metody odzysku, np. odzysk energii oraz v. unieszkodliwianie.
Gospodarowanie odpadami	Zbieranie, transport, odzysk oraz unieszkodliwianie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów wraz z działaniami wykonywanymi w charakterze dealera lub brokera⁴².
Ścieki	Woda, która ze względu na jakość, ilość lub czas występowania nie ma już bezpośredniej wartości dla celu, w którym ją wykorzystano lub w którym ją wyprodukowano. Ścieki pochodzące od jednego użytkownika mogą stanowić potencjalne źródło zaopatrzenia użytkownika w innym miejscu. Za ścieki nie uznaje się wody chłodzącej.
Zużycie wody	Ilość wody pobranej w granicach jednostki (lub

⁴⁰ Art. 3 pkt 1 dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów.

⁴¹ Art. 4 ust. 1 dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów.

⁴² Art. 3 pkt 9 dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów.

	zakładu) i nie zwróconej z powrotem do środowiska wodnego lub strony trzeciej w ciągu okresu sprawozdawczego.
Zrzut wody	Suma ścieków i innych wód opuszczających granice organizacji i uwolnionych do wód powierzchniowych, gruntowych lub stron trzecich w ciągu okresu sprawozdawczego.
Wodochłonność	Miernik określający związek między aspektem objętościowym wody a jednostką stanowiącą efekt działalności (produkty, sprzedaż, itp.).
Woda (uzdatniono i odzyskana)	Woda i ścieki (oczyszczone lub nieoczyszczone), które wykorzystano więcej niż raz przed zrzuceniem ich poza granice jednostki lub wspólnie użytkowanej infrastruktury, tak aby zmniejszyć zapotrzebowanie na wodę. Może to nastąpić w tym samym procesie (recykling) lub w innym procesie w ramach tej samej (własnej lub użytkowanej wspólnie z innymi jednostkami) infrastruktury lub w innej infrastrukturze jednostki (ponowne użycie).
Niedobór wody	Objętościowa obfitość lub objętościowy brak zasobów wody słodkiej . Niedobór jest powodowany przez człowieka jest funkcją wielkości zużycia wody przez człowieka w stosunku do wielkości zasobów wodnych na danym obszarze. W związku z tym suchy region z bardzo małą ilością wody, ale bez zużycia wody przez człowieka, nie byłby uważany za deficytowy, ale raczej za suchy. Niedobór wody jest fizyczną, obiektywną rzeczywistością, którą można konsekwentnie zmierzyć w różnych regionach i na przestrzeni czasu. Niedobór wody odzwierciedla fizyczną obfitość wody słodkiej , a nie to, czy woda ta nadaje się do wykorzystania. Przykładowo dany region może mieć obfite zasoby wodne (i dlatego nie może być uznany za deficytowy pod względem występowania wody), ale jest tak silnie zanieczyszczony , że zasoby te nie nadają się do wykorzystania przez ludzi lub do celów ekologicznych.
Pobór wody	Suma całej wody pobranej w granicach jednostki ze wszystkich źródeł w celu dowolnego wykorzystania w ciągu okresu sprawozdawczego.
Przedstawiciele pracowników	Pojęcie „przedstawiciele pracowników” oznacza: i. przedstawicieli związków zawodowych, to znaczy przedstawicieli wyznaczonych lub wybranych przez związki zawodowe lub przez członków takich związków zgodnie z przepisami krajowymi i praktyką krajową; ii. należycie wybranych przedstawicieli, to znaczy przedstawicieli, którzy są wybierani w wolnych wyborach przez pracowników organizacji, niebędących pod wpływem lub kontrolą pracodawcy zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi lub wykonawczymi lub przepisami układów zbiorowych pracy, i których funkcje nie obejmują działalności uznanej w danym

	kraju za wyłączną prerogatywą związków zawodowych i których istnienie nie jest wykorzystywane do podważania pozycji zainteresowanych związków zawodowych lub ich przedstawicieli.
Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym	Zadowalający stan równowagi między życiem zawodowym a prywatnym danej osoby. Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym w szerszym znaczeniu obejmuje nie tylko równowagę między życiem zawodowym a prywatnym pod kątem obowiązków rodzinnych lub opiekuńczych, lecz również podział czasu na czas spędzony w pracy i poza nią, który nie obejmuje obowiązków rodzinnych.
Zagrożenia związane z pracą	Zagrożenia związane z pracą mogą mieć charakter: i. fizyczny (np. promieniowanie, skrajne temperatury, ciągłe przebywanie w hałaśliwym otoczeniu, rozlane substancje na podłogach lub niebezpieczeństwo potknięcia się, niestrzeżone maszyny, wadliwe wyposażenie elektryczne); ii. ergonomiczny (np. niewłaściwie ustawione stanowiska pracy i krzesła, nienaturalne ruchy, wibracje); iii. chemiczny (np. narażenie na działanie substancji rakotwórczych, mutagennych, reprotoksycznych, rozpuszczalników, tlenku węgla lub pestycydów); iv. biologiczny (np. narażenie na kontakt z krwią i płynami ustrojowymi, grzybami, bakteriami, wirusami lub ukąszenia owadów); v. psychospołeczny (np. zniewaga słowna, molestowanie, nękanie); vi. związany z organizacją pracy (np. nadmierne wymagania dotyczące obciążenia pracą, praca w systemie zmianowym, nadgodziny, praca nocna, przemoc w miejscu pracy).
Incydent związany z pracą	Zdarzenie mające miejsce w wyniku lub podczas wykonywania pracy, które może spowodować lub powoduje urazy lub problemy zdrowotne. Incydenty mogą być spowodowane np. problemami z urządzeniami elektrycznymi, wybuchem, pożarem, przelaniem, przewróceniem się, wyciekiem, przepływem, pęknięciem, rozerwaniem, rozszczepieniem, utratą kontroli, poślizgnięciem się, potknięciem i upadkiem, ruchami ciała bez obciążenia, z obciążeniem, przemocą lub molestowaniem w miejscu pracy (np. molestowaniem seksualnym). Incydent, którego skutkiem jest uraz lub problemy zdrowotne, jest często określany jako „wypadek”. Incydent, który potencjalnie może spowodować uraz lub problemy zdrowotne, ale do niego nie doszło, jest często określany jako

	„zaistnienie sytuacji grożącej wypadkiem”.
--	--